

Pvm/Datum/Date
7.3.2018Dnro/Dnr/DNo
6790/0004/2017

Maa- ja metsätalousministeriö

PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Viite: Maa- ja metsätalousministeriön 21.12.2017 päivätty lausuntopyyntö

**LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI ELÄINTEN
HYVINVOINNISTA JA LAEIKSI ERÄIDEN SIIHEN LIITTYVIEN LAKIEN MUUTTA-
MISESTA**

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt viitekohdassa mainitulla kirjeellään Elin-
tarviketurvallisuusvirastolta (Evira) lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi
laiksi eläinten hyvinvoinnista ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta..
Evira on perehtynyt luonnoksiin ja lausuu seuraavaa.

1. Yleiset kommentit lakiehdotuksesta

Eläinten hyvinvointilain tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin parantaminen ja eläin-
suojausvalvonnan tehostaminen. Evira katsoo, että monin paikoin lakiluonnos onnis-
tuu tämän tavoitteen saavuttamisessa. Evira pitää hyvänä, että eläinten hyvinvointi-
lain voimaantulo synkronoidaan maakuntauudistuksen kanssa. Tämä tulee selkeyt-
tämään lain toimeenpanoa, mikä tulee joka tapauksessa olemaan erittäin suuri pon-
nistus myös koko valvontajärjestelmän muutosten osalta, sillä eläinsuojeluvalvonnan
tulevaa organisointia ei voi toteuttaa yksinomaan lakiuudistuksen kautta. Iso vaikutus
eläinsuojeluvalvonnan toimivuuteen tulee olemaan myös tulevalle maakuntauudistuk-
sella ja sen yhteydessä tehtävillä ratkaisulla. Vuoden 2009 lopulla voimaan tullut
eläinlääkintähuoltolaki toi mukanaan selkeän parannuksen paikallisen ja alueellisen
eläinsuojeluvalvonnan organisointiin ja resursointiin. Pelkästään valvontaan erikois-
tuminen on parantanut viranomaisten osaamista, ja samalla tehostanut valvontaa se-
kä sen yhdenmukaisuutta ja laatua, edesauttaen myös valvonnan kohteen ja eläin-
tenpitäjän oikeusturvaa. Evira pitää erittäin tärkeänä, että nykyinen pelkästään val-
vontaan keskittyvien viranomaisten malli säilyisi myös maakunta- ja eläinten hyvin-
vointilakiuudistuksen myötä ja että maakuntien tarjoamat eläinlääkäripalvelut ja eläin-
ten hyvinvoinnin valvonta pidetään erillään.

Evira pitää tärkeänä, että lakiuudistuksessa otetaan uusin tutkimustieto eläinten
oleellisista käyttäytymistarpeista ja eläinten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä mah-
dollisimman hyvin huomioon. Mahdollisuus toteuttaa luontaisia käyttäytymistarpeita
on olennainen osa eläimen hyvinvointia. Uuden lain lähtökohtana pitäisi olla eläinyk-

silöiden hyvinvoinnin todellinen edistäminen. Niinpä mm. liikkumisvapauden ja lajityypillisen käyttäytymisen mahdollisuuksia tulisi perustarpeiden tyydyttämisen lisäksi edistää nykyistä lakia enemmän. Lakiesityksessä onkin päädytty kieltämään siirtymäajalla esimerkiksi sikojen pitempiaikainen pito tiineytshäkeissä, sonnien pito kytketynä parressa ja hevospiiltsuut. Tämä on erittäin hyvä asia. Evira katsoo, että sama edistysaskel pitäisi kuitenkin ottaa myös lypsylehmien ja hiehojen osalta ja kieltää parsinavetat riittävän pitkällä siirtymäajalla, samoin kuin porsitushäkit sioilla. Myös sellainen perustarve kuin jatkuva vedensaanti tulee olla lailla turvattu.

Ehdotuksessa Eviralle ehdotetaan säädettäväksi uusia tehtäviä. Eviralle tulisi velvoite tarkastella säädettyjen eläinlajilistojen ajantasaisuutta ottaen huomioon kulloinkin saatavilla olevan ajantasainen tieteellinen tieto eläinlajien tarpeista, hoidosta ja pito-olosuhteista. Evira tekisi tarvittaessa ehdotuksia maa- ja metsätalousministeriölle eläinlajilistojen muuttamiseksi, joko omasta aloitteestaan tai sille kansalaisten ja sidosryhmien tekemien hakemusten perusteella, ja voisi myöntää myös yksittäistapauksessa luvan muun kuin eläinlajilistoilla sallitun eläimen pitämiseen. Lisäksi Eviran tehtäviä ulkomailla hankittujen eläinten pitoon liittyvien ammattipätevyyskysymysten tunnistamisessa laajennettaisiin eräiltä osin. Ehdotetuista uusista velvoitteista ei lakiesityksen vaikutusten arvioinnin mukaan kuitenkaan odoteta aiheutuvan merkittäviä vaikutuksia Eviran tehtäviin ja työmäärään. Ehdotuksen mukaan Evira voisi myös tarvittaessa ottaa valvontakamerat käyttöön teurastamoiden valvonnassa ja huolehtisi kustannuksellaan kameroiden asentamisesta ja ylläpidosta. Lisäksi Evira pitäisi rekisteriä ilmoituksenvaraisten eläinkilpailujen järjestämisestä. Evira huomauttaa, ettei hallituksen esityksen vaikutuksia koskevassa luvussa ole millään tavalla arvioitu kummankaan esityksen taloudellisia vaikutuksia Eviralle. Evira toteaa, ettei ilmoituksenvaraisten kilpailujen järjestämistä koskevaa rekisteriä ole valmiina, eikä vaikutusarviointia tällaisen järjestelmän rakentamisen kustannuksista ole esityksessä myöskään tehty.

Erityisen tärkeänä Evira pitää sitä, että ehdotetuista uusista tehtävistä tehdään asianmukainen kustannusten arviointi. Evira katsoo, että edellä mainittujen uusien tehtävien hoitaminen lainsäätäjän edellyttämällä tavalla edellyttää riittäviä henkilö- ja toimintaresursseja, joita Eviralla ei luonnollisestikaan ole nykyisen tehtävänsä mukaisen määräraha-kehityksen puitteissa.

Evira kiinnittää yleisesti huomiota siihen, että useassa kohtaan esityksen yksityiskohdallisissa pykäläperusteluissa on viitattu nykyisen eläinsuojelulain hallituksen esityksen perusteluissa esitettyihin perusteluihin. Evira toivoo, että luettavuuden ja lainsäädännön paremman ymmärtämisen varmistamiseksi nämä perustelut kirjoitettaisiin tarvittavilta osin uudelleen kulloisenkin pykälän kohdalla. Säännöksen tarkoituksen ymmärtämiseksi ei ole tarkoituksenmukaista joutua etsimään perusteluja ja selkeytystä myös useita vuosia vanhasta ja jo kumottua lakia koskevasta hallituksen esityksestä.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Eviran toiveena on eläinten hyvinvoinnin todellisen edistämisen lisäksi mahdollisimman selkeä laki, jossa ei olisi tarpeettomasti mahdolli-

suuksia erilaisille tulkinnoille. Tämä on tärkeää niin eläintenpitäjien, toimijoiden kuin valvovan viranomaisenkin näkökulmasta. Vain selkeä lainsäädäntö on riittävän yhteistä maan joka kolkassa.

Lakiluonnoksen mukaan valtioneuvoston asetuksilla tulee säädettäväksi monia tarkennuksia lakiin. Evira pitää ensiarvoisen tärkeänä, että nämä säädösluonnokset ovat myös lain voimaantullessa käytettävissä.

Lopuksi Eviran toteaa, että yksi hyvä tapa edistää eläinten hyvinvointia olisi luoda kansallinen eläinten hyvinvointiin liittyvä laatumerkki. Tällaisen merkin tulisi olla selkeä ja uskottava sekä tieteelliseen tutkimukseen perustuva ja sen todentamiseksi tulisi olla luotettava järjestelmä.

2. Lakiehdotuksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut

1 Luku Yleiset säännökset

Evira esittää, että 4 §:ssä viitataan myös eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annettuun lakiin, koska laissa säädetään raja-eläinlääkärin tehtävistä.

5 § Määritelmät

Pykäläehdotuksen kohdassa 3 määriteltäisiin valvontaviranomaiset. Evira toteaa, että mikäli valvontaviranomaiset määriteltäisiin ehdotetulla tavalla, Eviran tarkastustoimivalta tulisi kattamaan muun muassa kaikki 77 §:n 1 momentin nojalla tehtävät epäilyyn perustuvat tarkastukset, 2 momentin mukaiset ilman epäilyä tehtävät tarkastukset sekä 93 § mukaiset broilerikasvattamoita koskevat pakkokeinot. Lisäksi Evira olisi muun muassa viranomainen, jolle voitaisiin ilmoittaa sairaasta tai muutoin vahingoittuneesta eläimestä. Tämä tarkoittaisi Eviran toimivallan huomattavaa laajentamista nykyiseen lakiin verrattuna. Kuitenkin ehdotetun lain 77 §:n 3 momentin mukaan Evira voisi määrätä maakunnan tekemään tarkastuksen (tai tarkastuksia) eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvomiseksi, ja 103 §:ssä Eviran toimivaltaa ehdotetaan laajennettavaksi ns. otto-oikeudella. Lisäksi 80 §:ssä säädettäisiin Eviran läsnäolo-oikeudesta valvontaa ja tarkastuksia tehtäessä, ja tätä läsnäolo-oikeutta on tarkoitettu laajennettavaksi nykyiseen lakiin verrattuna. Esiteksen perusteella jää epäselväksi, mikä merkitys edellä mainituilla pykälillä on tarkoitettu olevan, jos Eviralla joka tapauksessa olisi laaja ja yleinen koko maan kattava toimivalta tehdä tarkastuksia, käyttää hallinnollisia pakkokeinoja ja olla läsnä valvontaa ja tarkastuksia tehtäessä.

Evira katsoo, että ehdotetun kaltainen erittäin laaja toimivalta on keskusviranomaiselle paitsi tarpeeton niin myös nykyisillä resursseilla käytännössä mahdoton. Edellä esitetyn perusteella Evira katsoo, että valvontaviranomaisen määritelmää tulisi Elintarvikeeturvallisuusviraston osalta muuttaa seuraavasti: 3) *valvontaviranomaisella maakuntaa, poliisia, raja-eläinlääkärinä sekä Elintarvikeeturvallisuusvirastoa elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa.*

Pykäläehdotuksen kohdissa 4 ja 5 käsitellään luonnonvaraisia eläinlajeja ja eläimiä. Määritelmien perusteella ei käy selkeästi ilmi, ovatko jotkin eläinlajit, kuten kani ja poro, kesyeläinlajeja vai luonnonvaraisia eläinlajeja. Evira on esimerkiksi kanin osalta aiemmin tulkinnut sen olevan luonnonvarainen eläinlaji, perustuen eläintarhalainsäädännön soveltamiseen. Kuitenkin kohdan 5 perusteluissa on todettu, että luontoon päästettyä kesykania ei pidettäisi luonnonvaraisena eläimenä, joka määritelmän mukaan kuuluu luonnonvaraiseen eläinlajiin. Kanin osalta ongelma kulminoituu erityisesti pysyvän eläinnäyttelyn määritelmässä. Jos kani katsotaan luonnonvaraiseksi eläinlajiksi, sen tilavaatimukset ovat pysyvässä eläinnäyttelyssä merkittävästi suuremmat kuin jos se katsotaan tuotanto- tai lemmikkieläimeksi. Tästä seuraa myös se, että kotieläinpiha muuttuu pysyväksi eläinnäyttelyksi, jos siellä on yksikin kani. Myös muiden luonnonvaraisena esiintyvien, mutta yleisesti tuotantoeläimenä pidettävien eläinlajien, kuten viiriäisen, osalta tulee usein kysymyksiä siitä, mitä vaatimuksia niihin sovelletaan missäkin käyttötarkoituksessa. Koska lakiehdotuksessa esitetään muutettavaksi kohdan 13 pysyvän eläinnäyttelyn soveltamisalaa, nousee entistä tärkeämmäksi se, että jatkossa tulkinta siitä, mitkä ovat luonnonvaraisia eläinlajeja, on yhtenäinen.

Poron osalta epäselvyyttä aiheuttaa se, että tuotantoeläimen määritelmästä on rajattu pois luonnonvaraiset eläimet. Vapaana elävien porojen osalta on tästä syystä epäselvää, onko kyseessä tuotantoeläin (kohta 7, liite 1) vai luonnonvarainen eläin (kohdat 4 ja 5). Lisäksi on huomioitava, että täydentävissä ehdoissa poroa ei käsitellä tuotantoeläimenä, vaan se on luonnonmukaisessa ympäristössä elävä eläin (dir 98/58). Elintarvikehygienialainsäädännössä poroa ei myöskään lasketa tuotantoeläimeksi, vaan se katsotaan osaksi tarhattua riistaa.

Evira toivoo, että hevoseläinten osalta tarkennettaisiin, missä tapauksissa ne olisivat tuotantoeläimiä, ja milloin seura- ja harrastuseläimiä. Määritelmän tarkennus on tarpeen senkin takia, että sillä on vaikutusta hevoseläinten lääkityskirjanpitoa ja täydentäviä ehtoja koskeviin vaatimuksiin, sekä 59 § soveltamiseen.

Evira kiinnittää huomiota, että kohdan 6 määritelmä eläinten hyvinvointimääräyksistä sisältää lainsäädännön lisäksi myös hallintopäätökset. Eläinten hyvinvointimääräyksiin viitataan useassa kohdassa lakiehdotusta, esimerkiksi ehdotuksen 77 § mukaan viranomaisella on oikeus tehdä tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä pidetään eläinten hyvinvointimääräysten vastaisesti. Tarkastuksen perusteena voisi siis olla yksittäisen viranomaisen tekemä hallintopäätös, mikä on ongelmallista eläintenpitäjien oikeusturvan kannalta. Toisaalta esimerkiksi 11 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on velvollisuus kohdella eläimiä eläinten hyvinvointimääräysten mukaisesti. Tämä velvoittaa jokaista kohtelemaan eläimiä, ei vain eläinten hyvinvointia koskevan lainsäädännön mukaisesti vaan myös sen nojalla annettujen hallintopäätösten mukaisesti. Hallintopäätökset kohdistetaan aina jollekin luonnolliselle tai oikeushenkilölle ja niissä olevat määräykset velvoittavat vain tätä henkilöä. Jos hallintopäätökset sisällytetään määritelmällisesti eläinten hyvinvointimääräyksiin ja termiä käytetään ehdotetulla tavalla useassa eri pykälässä, tarpeetonta epäselvyyttä voi syntyä termin henkällisessä ulottuvuudessa mutta toisaalta myös pakkokeinojen käyttämisessä ja suori-

tettävien tarkastuksen maksullisuudessa (erityisesti 91 § 4 mom.). Tämän johdosta Evira esittää harkittavaksi, tulisiko hallintopäätökset poistaa eläinten hyvinvointimääräysten määritelmästä tai vaihtoehtoisesti käyttää termiä vain niissä lainkohdissa, joihin se sanamuodon mukaisesti tulkittuna asiallisesti soveltuu.

Kohdassa 8 määritellään eläimen pitopaikka, joka voi määritelmän mukaan olla esim. häkki. Kohdan 9 mukaan pysyvällä pitopaikalla tarkoitetaan pitopaikkaa, jossa eläin viettää pääosan ajastaan. Kohdan 14 kiertävän eläinnäyttelyn määritelmän mukaan eläimet ovat kiertävässä eläinnäyttelyssä pysyvän pitopaikan ulkopuolella. Pienikokoisten eläinlajien, kuten jyrssijoiden tai selkärangattomien eläinten osalta määritelmät ovat osin ristiriidassa keskenään, sillä pienikokoinen eläin voi olla kiertävässä eläinnäyttelyssäkin samassa häkissä kuin pysyvässä pitopaikassa.

Evira esittää, että kiertävän eläinnäyttelyn ja sirkuksen määritelmiin lisätään viittaus liitteeseen 1 sallittujen eläinlajien osalta. Lisäksi Evira esittää, että ehdotukseen lisätään määritelmä 65 §:n mukaiselle tarhatulle riistalle, tai viitataan tältä osin elintarvikkehygienialainsäädännön määritelmään.

2 Luku Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

Evira muistuttaa, että EU:n komissio on kiinnittänyt huomiota direktiivien 2008/119/EY kohdan 2 sekä 98/58/EY kohtien 19-21 kansallisesti osin puutteelliseen täytäntöönpanon, joka tulisi mahdollisuuksien mukaan korjata lakimuutoksen yhteydessä.

6 § Yleiset periaatteet

Evira esittää, että ehdotetun pykälän yksityiskohtaisiin perusteluihin lisättäisiin vielä erilaisia esimerkkejä siitä, mikä on tarpeetonta kipua ja kärsimystä.

Uusi säännös, jonka mukaan eläinten hyvinvointia ei saa tarpeettomasti vaarantaa, on tärkeä. On kuitenkin vaikea vielä hahmottaa, miten se toimii käytännössä, ja voi olla haastavaa todentaa valvonnan näkökulmasta. Yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi hyvä olla esimerkkejä siitä, milloin on ennakoitava riski hyvinvoinnin vaarantumiselle. Perusteluiden mukaan, jos hyvinvoinnille aiheutuva riski on suuri ja se olisi toisaalta helposti poistettavissa, tulisi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin riskin poistamiseksi. Eviran mielestä suuren riskin kyseessä ollessa tulisi aina pohtia mahdollisia toimenpiteitä. Perusteluiden mukaan harkinnassa tulisi kiinnittää huomiota myös siihen, onko hyvinvoinnin vaarantamiselle olemassa hyväksyttävä syy, esimerkkinä viranomais tehtävissä olevat koirat. Eviran mielestä tulisi harkita, olisiko tähän lisättävä myös esimerkkinä tuotantoeläinten pito nykyisissä pitomuodoissa.

8 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Evira pitää hyvänä, että laissa säädettäisiin niistä eläinlajeista, joita voidaan pitää tuotantoeläiminä, sirkuseläiminä tai kiertävissä eläinnäyttelyissä (Liite 1). Eviran mielestä liitteen 1 kohdan 1. luettelo tuotantoeläimenä sallituista eläinlajeista vaikuttaa varsin

kattavalta. Luettelosta on kuitenkin poistettu useita tällä hetkellä tuotantotarkoituksessa tarhattaviksi sallittuja eläinlajeja, kuten emu. Eviran tiedossa on ainakin yksi toiminnassa oleva emujen tuotantotarha. Lisäksi muun muassa käärmien ruoaksi kasvatetaan useita eri eläinlajeja. Tästä syystä tulisi vielä varmistaa, että kaikki tällä hetkellä hyväksyttävästi pidettävät eläinlajit ovat luettelossa. Näin luettelon muutoksille ei olisi heti tarvetta. Samoin Evira pitää hyvänä, että valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää seura- ja harrastuseläiminä pidettävistä eläimistä ja suoraan luonnosta elätettäväksi otettavien selkärankaisten eläinten pidon rajoittamisesta seura- ja harrastuseläimenä.

9 § Eläinlajilistojen muuttaminen

Sallittujen eläinlajien listoihin voitaisiin ehdotuksen mukaan lisätä tai niistä voitaisiin poistaa eläinlajeja saatavilla olevaan tieteelliseen näyttöön tai käytännön kokemukseen perustuen. Ehdotuksen mukaan maa- ja metsätalousministeriö voisi ryhtyä toimenpiteisiin eläinlajilistojen muuttamiseksi. Lisäksi Eviralle ehdotetaan velvoitetta tarkastella eläinlajilistojen ajantasaisuutta ottaen huomioon kulloinkin saatavilla olevan ajantasainen tieteellinen tieto eläinlajien tarpeista, hoidosta ja pito-olosuhteista. Eviran tulisi tarvittaessa ehdottaa maa- ja metsätalousministeriölle lajilistojen päivittämistä. Luonnonvarakeskus antaisi asiantuntija-apua lajilistojen ajantasaisuuden arvioinnissa. Toisaalta Eviralle oltaisiin säätämässä velvoitetta ottaa myös kansalaisten ja sidosryhmien ehdotukset eläinlajien poistamiseksi tai lisäämiseksi käsittelyyn hallintolain mukaisena hakemusasiana, josta hakija saisi Eviralta valituskelpoisen hallintopäätöksen.

Ehdotetut velvoitteet eivät esityksen vaikutusten arvioinnin mukaan juurikaan lisäisi Eviran ja Luonnonvarakeskuksessa toimivan eläinten hyvinvointikeskuksen työmäärää ja resurssien tarvetta.

Eviran katsoo, että ehdotetun pykälän sisältöä tulisi vielä harkita. Evira toteaa, että pykälästä ja sen perusteluista ei käy selville, voiko ministeriö omasta aloitteestaan ilman Eviran käsittelyä ryhtyä toimenpiteisiin lajilistojen muuttamiseksi. Pykälästä ja sen perusteluista ei myöskään käy selkeästi ilmi, millaisen hallintopäätöksen Evira asiasta tekisi ja kenelle se osoitettaisiin. Eviran tekemän hallintopäätöksen merkitys jää kaiken kaikkiaan hyvin epäselväksi, sillä käytännössä eläinlajilistoja voidaan muuttaa vain joko säätämällä siitä laissa tai valtioneuvoston asetuksessa, ei Eviran hallintopäätöksellä. Tästä syystä Evira katsoo, että lajilistojen muuttamiseen liittyvien velvoitteiden ja selvitysten tulee olla osa normaalia säädösvalmistelua ja siten lähtökohtaisesti maa- ja metsätalousministeriön tehtävä.

Evira korostaa, että jos velvoitteet kaikesta huolimatta säädetään Eviran tehtäviksi, tulee niiden organisoinnista laatia asianmukainen vaikutus- ja kustannusarvio, jolla varmistetaan, että Eviralla on riittävät resurssit tehtävän asianmukaiseksi hoitamiseksi.

10 § Eläinlajilistasta poikkeaminen

Ehdotuksen mukaan Evira voisi myöntää poikkeuslupan, jolla voitaisiin yksittäistapauksessa tietyin edellytyksin sallia muun kuin sallitulla eläinlajilistalla olevan lajin tai eläinyksilön pito tuotantoeläimenä, seura- ja harrastuseläimenä, sirkuseläimenä tai kiertävässä eläinnäyttelyssä. Evira katsoo, ettei menettelystä sallia yksittäistapauksissa muun kuin sallitulla eläinlajilistalla olevan lajin pito tulisi säätää ollenkaan, vaan kaikki lajit tulisivat listalle 9 § arvioinnin kautta. Myöskään yksittäisen eläinyksilön pitoon liittyvää poikkeusta ei tulisi sallia.

11 § Vastuu eläinten hyvinvoinnista

Eviran mielestä on hyvä, että huolenpito- ja valvontavelvollisuudesta säädetään selkeästi laissa.

Evira ehdottaa, että pykälän selkeyden vuoksi 16- ja 15-vuotiaisiin henkilöihin liittyviä vastuita ja velvollisuuksia koskevat vaatimukset erotettaisiin omiksi momenteikseen.

Pykäläehdotuksen 3 momentissa säädetään eläinsuojeluviranomaisen neuvontavelvollisuudesta. Eläinsuojeluviranomaista ei ole määritetty luonnoksen 5 §:ssä, eikä termiä käytetä muuallakaan luonnoksessa. Näin ollen sekä varsinaisessa pykälätekstissä että sitä koskevassa perustelutekstissä eläinsuojeluviranomaisen sijaan tulisi käyttää termiä valvontaviranomainen.

3 luku Eläinten kohtelu

12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

Eviran mielestä on hyvä, että uutena säännösehduksena on eläimen totuttaminen käsittelyyn ja pito-olosuhteisiin. Olisi hyvä, jos mukana olisi esimerkkejä myös turkiseläinten totuttamisesta käsittelyyn.

13 § Kielletty kohtelu

Pykäläehdotuksen kolmannessa momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että eläintä ei saa tarpeettomasti vahingoittaa. Momentin toisessa virkkeessä säädetään eläinten vahingoittumisen vaaran sallimisesta, kun eläimiä käytetään viranomaistoiminnassa. Evira ehdottaa, että toinen virke muotoiltaisiin toisin ymmärrettävyyden vuoksi. Virke voisi olla esimerkiksi seuraava: *Edellä mainitun estämättä koiria tai muita eläimiä voidaan käyttää viranomaistoimintaan liittyvissä tehtävissä vaikka niihin tehtävän luonteen vuoksi liittyy vaara eläimen vahingoittumisesta.*

Uusi säännös, jossa eläimen värjääminen sen ulkonäön muuttamiseksi kiellettäisiin, on Eviran mielestä hyvä.

Eläinten koulutuksessa käytettävistä menetelmistä on esitetty säädettäväksi vain, että eläimen osaamistaso ja suorituskyyky on otettava huomioon. Tieto eläinten oppimisesta sekä koulutustapojen vaikutuksesta eläinten oppimiseen ja hyvinvointiin on lisään-

tynyt merkittävästi viime vuosien aikana. Eviran mielestä tulisikin vähintään ehdotetun pykälän 1 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa tuoda esiin, että koulutuksesaakaan ei saa eläintä käsitellä kovakouraisesti tai muuten sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä.

Perusteluiden mukaan luonnollisten kykyjen ja voimien ylittämiseen pakottamisessa olisi kyse jo eräänlaisesta ääritilanteesta, jossa eläimen yllirasittuminen olisi hyvin todennäköistä. Tällainen pakottaminen olisi aina kiellettyä ja asettaisi selkeän ylärajan eläimen liialliselle rasittamiselle. Eviran mielestä edellä mainittu perustelu ei sellaiseenaan aseta selkeää ylärajaa eläimen liialliselle rasittamiselle. Eläimestä, jolla on voimakas tahto tai vietti tehdä siltä pyydettyä tai sille annettua tehtävää, ei välttämättä havaita yllirasittumisen oireita. Lisäksi metsästykseseen käytettävien koirien osalta saat-taa tulla ongelmaksi koiran kiinni saaminen sen suorittaessa sille annettua tehtävää esimerkiksi hirven haukkumisessa. Oleellista on, että pitkittyneen suorituksen tai lievienkin yllirasittumisen oireiden jälkeen eläimelle taattaisiin tarpeeksi pitkä lepoaika. Tavanomainen koulutus tehtävän vaativuutta asteittain nostamalla ei olisi kuitenkaan eläimen luonnollisten kykyjen tai voimien ylittämistä. Perustelutekstiä tulisikin tältä osin selkeyttää.

Perusteluiden mukaan tarpeettomana vahingoittamisena ei pidettäisi koiran tai muun eläimen käyttämistä viranomaistoiminnassa eläimen käyttötarkoitukseen liittyvissä tehtävissä, joihin liittyy vaara eläimen vahingoittumisesta. Ehdotuksesta ei käy selville, miten tulisi suhtautua vartijakoiriin, jotka eivät ole viranomaistoiminnassa.

14 § Sukupuoliyhteys eläimen kanssa

Sukupuoliyhteydellä tarkoitetaan pykäläehdotuksen mukaan ihmisen sukupuolielimellä tehtävää taikka eläimen sukupuolielimeen tai peräaukkoon kohdistuvaa tunkeutumista eläimen kehoon taikka eläimen sukupuolielimen ottamista ihmiskehoon. Evira esittää, että pykäläehdotukseen lisätään tarkennus seuraavasti "...taikka muulla tavalla eläimen sukupuolielimeen...".

Perustelut ovat seikkaperäiset ja pitkät, Evira esittää harkittavaksi voisiko niitä mahdollisesti tiivistää.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

Pykäläehdotuksen mukaan muu leikkaus tai kipua aiheuttava toimenpide saadaan tehdä eläimelle vain, jos se on eläimen hyvinvoinnin kannalta perusteltua. Voimassa olevan eläinsuojelulain 7 §:ssä em. toimenpiteiden perusteena on sairaus tai muu vastaava syy. Eviran pitää ehdotettua muutosta hyvänä. Yksityiskohtaisista perusteluista ei käy kuitenkaan selville, onko sairauden tai muun vastaavan syyn ennaltaehkäisy "hyvinvoinnin kannalta perusteltua". Tästä olisi hyvä olla esimerkkejä, kuten kannusvarpaiden poistaminen koiranpennuilta.

Eviran mielestä on hyvä, että perusteluissa on esimerkkinä kielletyistä toimenpiteistä linnun siipisulkien leikkaaminen, kun toimenpiteen tarkoituksena on tehdä linnusta lentokyvytön.

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Eviran mielestä on erittäin tärkeää, että kivunlievityksen käytöstä merkittävää kipua aiheuttavien toimenpiteiden yhteydessä säädetään.

Perusteluiden mukaan porsaiden kastraation yhteydessä on tarkoitus edellyttää tulehduskipulääkityksen antamista porsaille toimenpiteen yhteydessä. Evira katsoo, että porsaiden kastraation yhteydessä tulisi käyttää tulehduskipulääkityksen lisäksi paikallispuudutusta tai anestesiaa.

Porojen ja alle 6 viikon ikäisten karitsoiden kastraatio Burdizzon-pihdeillä on erittäin kivulias toimenpide ja Eviran mielestä olisi tärkeää, että kivunlievityksen käytöstä toimenpiteen yhteydessä kirjoitettaisiin perusteluihin.

17 § Toimenpiteiden tekemistä koskevan ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustaminen

Evira toistaa, mitä se on aiemmin lausunut ulkomailla hankittujen pätevyyksien tunnustamisesta 10.4.2015 päivätyssä lausunnossaan (Evira/1900/0004/2015). Eviran näkemys on edelleen, että suomalaisesta ammattitutkinnosta vastaavalla viranomaisella on paras asiantuntemus sen arvioimiseksi, vastaako ulkomailla hankittu ammattipätevyys Suomessa vaadittavaa pätevyyttä. Toimintatapa lisäisi myös viranomaisien hallinnollista taakkaa, koska Eviran olisi pyydettävä joka tapauksessa lausuntoa Opetushallitukselta. Tällöin myös käsittelyajat pitenisivät.

Evira toteaa myös, ettei todellista vaikutusten arviointia pykälän vaikutuksista ole tehty. Vaikutusten arviointia ei tehty myöskään vuonna 2015, jolloin edellisen kerran Eviran tehtäviin lisättiin ammattipätevyyden tunnustamiseen liittyvät tehtävät.

18 § Välineet, laitteet ja aineet

Evira esittää pykäläehdotuksen ensimmäisen momentin toiseen virkkeeseen seuraavaa muutosta: *Eläimille saa antaa tai niille saa käyttää vain aineita...* Perusteluissa olisi myös hyvä olla esimerkkejä pykälän tarkoittamista aineista kuten vedinkasto, jonka aikoinaan todettiin aiheuttavan ihon syöpymistä.

Pykäläehdotuksen toisen momentin mukainen velvollisuus varmistua välineiden, laitteiden ja aineiden turvallisuudesta eläimille on tervetullut uudistus.

Perusteluiden kolmannessa kappaleessa todetaan, että asianmukaisten välineiden ja laitteiden käyttö on tuloksellista ja turvallista. Tulisi selkeyttää, mitä tarkoittaa ”tuloksellinen” välineiden ja laitteiden käyttö.

Pvm/Datum/Date
7.3.2018

Dnro/Dnr/DNo
6790/0004/2017

19 § Kielletyt välineet ja laitteet

Evira kannattaa sitä, että eläimeen kiinnitetyt sähköiskun antavat laitteet olisi nyt selkeästi kielletty ja että myös kiellettyjen välineiden ja laitteiden hallussapito olisi kielletty, mikä helpottaisi myös valvontaa.

Pykäläehdotuksessa säädetään nimenomaan eläimeen kiinnitetyistä sähköiskun antavista laitteista. Eviran mielestä tulisi selkeyden vuoksi perusteluihin lisätä, että sähköpaimen on edelleen sallittu aitaamisessa. Olisi myös hyvä, jos perusteluissa otettaisiin kantaa siihen, missä tapauksissa muiden sähköiskuja antavien laitteiden käyttö olisi sallittua tai kiellettyä sisätiloissa. Esimerkkeinä voisi käyttää muun muassa kanojen pitopaikoissa sähköpaimenen käyttöä nurkissa estämään lattiamunintaa tuotantokauden alussa, sähköiskun käyttöä lypsyrobotilla, jotta lehmä poistuisi lypsypaikalta ja sähkölangan käyttöä sikalan karsinoiden aidan päällä tai siipikarjatiloiilla juomanipalinjan päällä. Tämä selkeyttäisi asiaa ja vähentäisi pykälän tulkinnan tarvetta.

4 luku Eläinten hoito

Selkeyden vuoksi Evira toivoo aina pykälän perusteluissa viitattavan ko. pykälän momentteihin (erityisesti 23 § 3 mom.).

21 § Hoidon yleiset vaatimukset

Evira pitää tärkeänä pykäläluonnoksessa esitettyä uutta vaatimusta siitä, että eläimellä on oltava mahdollisuus tiettyjen olennaisten käyttäytymistarpeiden toteuttamiseen. Olennaisiin käyttäytymistarpeisiin liittyen tulisi lain perusteluissa huomioida myös jalostuksen myötä eläimille kehittyneet rodunomaiset tarpeet, joiden tyydyttämättä jääminen voi aiheuttaa stressiä ja henkisen hyvinvoinnin vaarantumista. Tällaisia käyttäytymistarpeita on esimerkiksi useilla ns. työ- ja metsästyskoiraroduilla.

Liikkumisen ja levon tarpeesta ollaan säätämässä sekä momentissa 1 että momentissa 3. Selkeyden vuoksi ehdotetaan, että momentit yhdistettäisiin.

Yleisen hyvinvoinnin huolehtimisesta olevat perustelut ovat varsin laajat. Lantapansari ja sen kivuliaisuus on käytännön valvonnassa havaittu yleinen ongelma, joka olisi kuitenkin vielä syytä lisätä tähän kohtaan.

Evira kiinnittää huomiota siihen, että nopeasti kehittyvät hoitomuodot mahdollistavat erilaisten apuvälineiden lisääntyvän käytön lemmikkieläimillä. Valvonnassa on tullut ilmi muun muassa tapaus, jossa tulee ratkaistavaksi pyörätuolin pysyvän käytön hyväksyttävyys pieneläimelle (pysyvästi halvaantunut koira). Eviran mielestä on tärkeää, että pykäläehdotuksen perusteluissa otettaisiin kantaa pyörätuolin tai muiden vastaavien apuvälineiden tilapäisen ja pysyvän käytön hyväksyttävyyteen seuraeläinten kohdalla. Evira esittää, että pysyvää käyttöä ei hyväksyttäisi ja että tilapäinen käyttö sallittaisiin ainoastaan eläinlääkärin tekemän huolellisen kokonaisarvioinnin perusteella ja tarkkaan valvottuna (eläimenpitäjän läsnäolo ja eläinlääkärin seuranta). Kokonaisarvioinnissa on korostettava eläimen tarpeita ja huomioitava paranemisennus-

te sekä eläimen pitäjän kyky ja mahdollisuus valvoa pyörätuolin käyttöä sekä huolehtia eläimestä (mm. hygienia, turkin hoito) myös silloin, kun se ei ole pyörätuolissa.

22 § Ruokinta ja juotto

Evira pitää hyvänä luonnoksessa esitettyä uutta vaatimusta siitä, että eläin voisi toteuttaa olennaisia syömiseen ja juomiseen liittyviä käyttäytymistarpeitaan. Tässä esimerkkinä voisi mainita vasikoiden tuttujuoton. Evira pitää myös hyvänä, että eläimen olisi saatava sopivassa määrin hyvälaatuista ravintoa. Tämä muutos edelliseen on hyvä, sillä tällöin huomioidaan myös liian lihavat eläimet.

Evira katsoo, että eläimille tulisi olla jatkuvasti tarjolla sulaa vettä. Jatkuva juomaveden saanti vakituksessa pitopaikassa on eläinten hyvinvoinnin kannalta olennaisen tärkeä. Nykyisellään säädökset mahdollistavat muun muassa sellaisen uuden eläinsuojan rakentamisen, jossa on erittäin työlästä ja vaikeaa tarjota eläimelle edes riittävästi vettä. Vedensaannin riittävyttä on myös valvonnassa usein vaikeaa arvioida ja todentaa, sillä veden tarpeeseen vaikuttavat niin monet eri tekijät.

Veden osalta perusteluissa on esitetty, että lajista, iästä, elämänvaiheesta ja kunnosta riippuen vettä tulisi olla jatkuvasti saatavilla tai sitä tulisi antaa eläimelle säännöllisin väliajoin. Perusteluista saa sen käsityksen, että vesi lumen muodossa olisi joissain tapauksissa hyväksyttävää. Eläinten hyvinvoinnin varmistamisen sekä valvonnan selkeyden ja yhdenmukaisuuden vuoksi Evira toivoo asiaan otettavan selkeästi kantaa hallituksen esityksen yksityiskohtaisissa perusteluissa- voisiko lumi korvata veden esimerkiksi (tarha)poroilla, villisioilla, riistatarhoissa tai vasikkaigluissa?

Evira pitää kannatettavana, että lain perusteluissa on otettu esille, että eläimet voivat syödä ja juoda luonnollisessa asennossa. Evira ehdottaa asian kirjaamista myös lakipykälään. Pykälän termi ”tarjoamistapa” tarkoitus jää epäselväksi ja se tulisi selkeyttää.

Perusteluissa esitetään, että useille laumaeläimille mahdollisuus yhtäaikaiseen ruokailuun on tärkeää turhautumisen estämiseksi. Tähän voisi lisätä esimerkkinä erityisesti nautaeläimet.

Perusteluissa esitetään, että kaikkien eläinten tulisi päästä esteettömästi syömään ja juomaan. Tätä voisi olla hyvä tarkentaa; viitataanko kohdassa esim. eläinten väliseen kilpailuun ja siihen onko eläimillä riittävästi ruokinta-aukkoja vai ruokintalaitteiden käytön ”hankaluuteen”. Evira pitää hyvänä, että perusteluissa on otettu kantaa luonnonlaitumilla olevien eläinten lisäruokintaan.

Pykälän 2 momentissa mainittu tiettävästi vaarallinen ruoka tulisi avata yksityiskohtaisissa perusteluissa.

23 § Hyvinvoinnin tarkastaminen

Pykäläehdotuksen mukaan eläimen hyvinvointi ja olosuhteet tulisi tarkastaa riittävän usein. Ihmisen välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa oleville eläimille tulisi tarkastaa päivittäin, tarvittaessa useamminkin. Perusteluiden mukaan eläinten tarkkailussa voitaisiin käyttää apuna myös esimerkiksi eläinsuojaan sijoitettuja valvontakameroita. Eviran mielestä on hyvä, että tämä asia otetaan esille lain perusteluissa. Evira haluaa kuitenkin korostaa, että kameravalvonta ei voi täysin korvata päivittäistä valvontaa, mutta se on hyvä apukeino tietyissä erityistilanteissa (esim. synnytys).

Broilereiden pito ja nautojen pito paikalleen kytkettynä mainitaan perusteluissa erityisiä riskejä sisältävinä tuotantomuotoina, joissa eläimet tulisi tarkastaa pääsääntöisesti useammin kuin kerran päivässä. Eviran mielestä perusteluja tulisi laajentaa koskemaan kaikkia kytkettynä olevia tuotantoeläimiä ja myös esimerkiksi suurissa yksiköissä pidettäviä munivia kanoja ja sikoja. Koska tarkastusvelvoite koskee aiemmasta laista poiketen kaikkia eläimiä, mukaan lukien seura- ja harrastuseläimet, tulisi esimerkkejä olla myös näistä eläimistä (esimerkiksi akvaariokalat ja sisäkissat).

Eviran mielestä olisi tärkeää, että perusteluissa otettaisiin kantaa siihen, miten tulkitaan ihmisen "välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa". Päivittäinen tarkastusvelvollisuus ei koskisi perusteluiden mukaan laajahkoja alueita, luonnonmukaisia olosuhteita (esim. porot ja riistanhoidolliset tarhat) ja vaikeakulkuisia saarilaitumia. Eviran mielestä riistanhoidollisia tarhoja ei tulisi tarhan koosta riippumatta jättää kategorisesti pois, sillä pienet tarhat tulisi tarkastaa päivittäin. Lain perusteluissa tulisi myös tarkentaa, mitä tarkoitetaan vaikeakulkuisella saarella. Tarkoitetaanko sitä, että saareen on vaikea päästä (vaikeasti saavutettavissa oleva) vai että se on vaikeakulkuisen? Eviran mielestä tulisi ottaa myös kantaa siihen, millainen etäisyys voi olla asunon ja pitopaikan välillä, jotta voidaan katsoa, ettei se ole ihmisen tavoitettavissa? Saarilaidunten ja kaukana asunnoista olevien pitopaikkojen tarkastamisista on tullut Eviraan vuosien varrella runsaasti kysymyksiä ja linjaustarpeita, joten perusteluissa olisi hyvä tarkentaa asiaa.

Perusteluiden mukaan päivittäisen tarkastusvelvollisuuden ulkopuolelle jäävien eläinten tulisi päästä suojaan säältä. Lain perusteluissa tulisi olla esimerkkejä, miltä eläimiltä tätä edellytetään, esimerkkinä usein tuetun eläinten pidon piiriin kuuluvilla maisemalaitumella olevat naudat tai lampaat.

24 § Sairas tai vahingoittunut eläin

Evira pitää positiivisena, että lakiesityksen perusteluissa on otettu aiempaa laajemmalla tavalla huomioon eläimen hyvinvointi.

Evira pitää kannatettavana lakiluonnoksen uutta vaatimusta, että sairaan tai vahingoittuneen eläimen hoidossa tulee pyrkiä turvaamaan eläimen toimintakyky ja elämänlaatu ja että lähtökohtana on eläimen näkökulma ja hyvinvoinnin turvaaminen. Erittäin positiivista on myös se, että näiden tilanteiden arvioinnissa olisi huomioitava

sekä eläimelle aiheutunut henkinen kärsimys että sairauden/vamman aiheuttamat pysyvät muutokset hyvinvoinnille.

Evira mielestä on erittäin tärkeää, että lakiehdotuksen perusteluiden mukaan eläin tulisi lopettaa, jos on odotettavissa, että sen elämänlaatu heikkenee merkittävästi sairauden tai vamman seurauksena. Lisäksi perusteluissa on korostettu, että eläimen kipua ja kärsimystä ei tule pitkittää taloudellisista eikä sosiaalisista syistä. Evira katsoo, että lakiluonnoksessa tulisi ottaa kantaa vielä vahvemmin, milloin eläimen elämän laadun katsotaan heikentyneen niin paljon, että eläin tulisi lopettaa. Tästä tulisi olla yksityiskohtaisissa perusteluissa esimerkkejä lisää, mm. pyörätuolin käyttö pysyvästi halvaantuneella koiralla.

25 § Pakkosityötön ja juoton kieltö

Yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi ottaa kantaa siihen, että vasikan ternimaidon voi tarvittaessa antaa letkuttamalla.

26 § Eläinjalostus

Evira haluaa kiinnittää erityistä huomiota siihen, että kyseessä on vaikeasti tulkittavissa oleva aihealue, johon on tullut osittain lisää uusia vaatimuksia. Perustelujen selkeys on ehdoton edellytys sille, että valvovalla viranomaisella ja Eviralla on mahdollisuus linjata yhteneväisesti koko maassa vaatimuksista, joista osa on säädetty rangaistavaksi.

Säännöksen tavoite on hyvä ja kannatettava ja siinä on aiempaa selkeämmin eläinten hyvinvointia huomioiva suuntaus. Evira pitää kannatettava ja tärkeänä, että ensimmäisen momentin mukaisesti jalostuksella pyritään elinvoimaisten, toimintakykyisten ja terveiden eläinten tuottamiseen. Evira esittää harkittavaksi, tulisiko kuitenkin elinvoimaisuus määritellä ainakin lakiesityksen perusteluissa. Lisäksi on positiivista, että pykälää sovellettaisiin myös rotu- ja lajiristeytysten tuottamiseen.

Pykälän perustelut ovat pääosin hyvät ja laajat. Paikoin kuitenkin perustelujen teksti ei etene johdonmukaisesti ja siinä on jonkin verran päällekkäisyyttä ja tiivistettävää. Luettavuutta haittaa, että viittaukset pykälän momentteihin puuttuvat osasta tekstiä. Epäselvyyttä lisää se, että perusteluissa puhutaan sekä hyvinvointihaitasta että merkittävästä hyvinvointihaitasta. Pykälässä on kuitenkin mainittu vain merkittävä haitta.

Säännöksestä ja sen perusteluista olisi tärkeää käydä nykyistä selkeämmin esille, mikä on kiellettyä jalostusta. Evira toivoo esimerkkejä epätoivotusta/kielletystä jalostuksesta eläinlajitasolla (ml. mitä ongelma koskee), ja erityisesti tuotantoeläimillä. Lakiluonnoksen perusteluissa tulisi myös määritellä selkeästi, mitä on "hyvinvointihaitta" ja toisaalta mitä on "merkittävä hyvinvointihaitta". Evira esittää harkittavaksi, tulisiko hyvinvointihaittaa ja merkittävää hyvinvointihaittaa aiheuttavien tekijöiden rajanvetoa vielä harkita. Onko esimerkiksi säännöllistä lääkitystä vaativa hypotyreoosi merkittävää hyvinvointihaittaa aiheuttava sairaus ja minkä tasoisia kirurgisia toimenpiteitä pe-

Pvm/Datum/Date
7.3.2018

Dnro/Dnr/DNo
6790/0004/2017

rusteluissa tarkoitetaan? Onko ajateltu koskevan myös esimerkiksi yksittäisten ylimääräisten ripsien poistamista tai muita vastaavia pienehköjä operaatioita.

Perustelujen s. 97, ensimmäisen kappaleen viimeistä virkettä tulisi tarkentaa, koska nyt jää epäselväksi mihin "tältä osin" viittaa.

Myös pykälän 2 mom. kohtaa 3) tulisi selventää siltä osin, koskeeko vaatimus lisääntyvää yksilöä vai lisääntymisen tuloksena syntyviä jälkeläisiä.

Perustelujen sivulla 100 edellytetään, että uroksen on pystyttävä astumaan, mutta naaraiden osalta ei mainintaa ole (pakkoastutus). Ulkoasultaan sairaan käyttöä jalostukseen olisi selvennettävä perusteluissa, koskeeko kohta esimerkiksi traumaaja.

Liian nuorena astutetut/jalostuksessa muutoin käytetyt naudat ovat aiheuttaneet paljon kysymyksiä valvonnassa. Evira esittää, että vähintään lakiesityksen perusteluissa otettaisiin kantaan yleisimmin käytössä olevien jalostusmenetelmien hyväksyttävyyteen, (esim. ns. oputus). Vastaavasti Evira esittää harkittavaksi, tulisiko yksilölle tehtävien sektioiden lukumäärää rajoittaa.

Evira pitää hyvänä uutta vaatimusta nisäkkäiden omistajan tai pitäjän velvollisuudesta estää pitämiensä eläinten hallitsematon lisääntyminen. Tähän Evira toivoisi esimerkkejä liian nuorena astutuista nautoista.

27 § Löytöeläimet

Evira pitää kannatettavana lakiluonnoksen uusia vaatimuksia maakunnan velvollisuudesta eläinten kuljettamisesta hoitoon sekä velvollisuudesta laatia ja julkaista tilasto toimialueensa löytöeläimistä vuosittain. Hyvää on myös vaatimus löytöeläimen tunnistusmerkinnän tarkastamisesta sekä tiedotusvelvollisuudesta. Kaikki edellä mainittu selkeyttää nykytilannetta.

Positiivista on, että pykälässä ja perusteluissa otetaan kantaa kohtuullisen hoidon järjestämiseen. Pykälässä tai sen perusteluissa tulisi edellyttää, että hoidon tulisi olla myös tarkoituksenmukaista.

Ehdotuksen mukaan maakunnan omana palveluna tuottamat löytöeläinpalvelut tulisi järjestää siten, että ne ovat erillään maakunnan eläinsuojeluvalvonnasta. Perusteluissa olisi hyvä selkeyden vuoksi tarkentaa säännöksen tarkoitusta; koska maakunta eläinsuojeluviranomaisena valvoisi talteenottopaikkoja, otettaisiin säännökseen myös hyvän hallinnon turvaamiseksi maininta siitä, että toiminta on järjestettävä erillään eläinsuojeluvalvonnasta.

28 § Luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottaminen

Pykälä koskee selkärangaisia, mutta perustelujen mukaan vaatimukset koskevat kaikkia luonnonvaraisia eläimiä, ml. selkärangattomat. Kohta tulisi selkeyttää.

Eviran mielestä on hyvä, että pykälän poikkeukset, kuten kalojen pito sumpussa, on mainittu.

Pykälän perusteluja voisi hieman tiivistää, sillä perusteluissa on turhaa toistoa poikkeusmahdollisuudesta avuttomassa tilassa olevan orvon eläimen tilapäisen hoidon osalta.

29 § Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläimen hoito

Evira pitää hyvänä säännöksen ensisijaista tavoitetta eläimen palauttamisesta luontoon. Pykäläluonnoksen perustelut ovat hyvät ja kattavat.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Evira kannattaa, että vaatimus ulotetaan koskemaan myös muita ammattimaisia eläinten pitäjiä ja hoitajia kuin tuotantoeläinten pitäjiä.

Ammattimaisena tai laajamittaisena eläinten pitona pidettäisiin sellaista tuotantoeläinten pitoa, johon eläinten pitäjä olisi oikeutettu saamaan kotieläintalouden maataloustukia tai muuta vastaavaa elinkeinotoimintana pidettävää tuotantoeläinten pitoa. Evira toivoo selvennettävän, mitä voidaan pitää muuna vastaavana elinkeinotoimintana pidettävänä tuotantoeläinten pitona.

Säännöksen perusteluissa edellytetään tiukempia osaamisvaatimuksia silloin, kun hoitajan osaamisella lajista tai pitomuodosta johtuen on ratkaiseva vaikutus eläinten hyvinvointiin. Kohdan perusteluissa tulisi antaa esimerkkejä toiminnan laajuudesta, esim. tuotantomuodosta/eläinlajista, tilakoosta ja eläinmäärästä, kuten on tehty esimerkiksi 32 §:ssä.

31 § Eläinten hoitajan ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustaminen

Ulkomailla hankitun broilerin pitäjän ammattipätevyyden tunnustamisesta ja vastaavasti keinosiemennyksen tai alkionsiirron osalta tehtävä on jo säädetty Eviralle. Nyt uutena tehtävänä Eviralle esitetään yleisesti eläinten hoitajan ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustaminen, sen varalta, että jatkossa tultaisiin säätämään eläinten pitäjien ammattipätevyydestä muiden eläinlajien osalta.

Evira toistaa, mitä se on aiemmin lausunut ulkomailla hankittujen pätevyyksien tunnustamisesta 10.4.2015 päivätyssä lausunnossaan (Evira/1900/0004/2015). Eviran näkemys on edelleen, että suomalaisesta ammattitutkinnosta vastaavalla viranomaisella on paras asiantuntemus sen arvioimiseksi, vastaako ulkomailla hankittu ammattipätevyys Suomessa vaadittavaa pätevyyttä. Toimintatapa lisäisi myös viranomaisen hallinnollista taakkaa, koska Eviran olisi pyydettävä joka tapauksessa lausuntoa Opetushallitukselta. Tällöin myös käsittelyajat pitenisivät. Evira toteaa myös, ettei todellista vaikutusten arviointia pykälän vaikutuksista ole tehty. Vaikutusten arviointia ei tehty myöskään vuonna 2015, jolloin edellisen kerran Eviran tehtäviin lisättiin broile-

Pvm/Datum/Date
7.3.2018

Dnro/Dnr/DNo
6790/0004/2017

reiden pitäjien sekä seminologiin ulkomailla hankitun ammattipätevyyden tunnustamiseen liittyvät tehtävät.

Evira ehdottaa, että selkeyden vuoksi ammattipätevyyttä koskevat 17 ja 31 pykälät yhdistettäisiin.

32 § Ammattimaisesti tai muuten laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin

Evira kannattaa pykälän ehdotuksia ja ehdottaa, että pykälän hyviä esimerkkejä voisi hyödyntää myös 30 §:ssä.

5 Luku Eläinten pitopaikka

Yleisesti luvusta 5 voidaan todeta, että se vaikuttaa vielä keskeneräiseltä. Selkeyden vuoksi Evira ehdottaa harkittavaksi eläinten hoitoa, pitopaikkaa sekä eläinten hoitajan pätevyyttä koskevien lukujen 4 ja 5 osittaista yhdistämistä esimerkiksi seuraavalla tavalla: samaan lukuun tulisivat pykälät 21 - 25 ja 30 - 33 luvusta 4 sekä koko luku 5 (34 - 40 §). Tällöin eläinjalostusta, löytöeläimiä ja luonnonvaraisia eläimiä koskevat pykälät 26 - 29 voisivat tulla omaksi luvukseksi. Lisäksi samaa asiaa koskevat pykälät tulisi yhdistää sekä tarvittaessa huomioida samaan asiakokonaisuuteen liittyvien asioiden sijoittelu riittävän lähelle toisiaan. Yhdistämisellä saataisiin poistettua epäselvyyttä aiheuttavaa päällekkäisyyttä mm. eläinten liikkumatarpeeseen sekä eläinten ja pitopaikkojen puhtauteen liittyen. Esimerkiksi puhtautta käsitellään pykälissä 34 ja 37. Yhdistämisessä tulisi kuitenkin huomioida täydentävien ehtojen säädösten rakenne. Selkeyden vuoksi Evira toivoo pykälien perusteluissa viitattavan ko. pykälien momentteihin.

Lisäksi Evira kiinnittää huomioita siihen, että vain osassa säännöksiä viitataan eläimiä koskeviin EU-direktiiveihin. Kuitenkin esimerkiksi melun ja valon osalta olisi hyvä huomioida ainakin tuotantoeläinlainsäädännön vaatimukset.

34 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Perustelujen mukaan pykälää sovellettaisiin sekä pysyviin että tilapäisiin eläinten pitopaikkoihin. Asian tulisi ilmetä myös pykälästä. Lisäksi tilapäinen pitopaikka tulisi määritellä joko pykälässä tai määritelmässä.

Puhdasta ja kuivaa makuupaikkaa koskevia vaatimuksia on käsitelty 21 §:n perusteluissa, mutta ei eläinten pitoa tai pitopaikkaa koskevissa pykälissä, joihin se johdonmukaisesti kuuluisi.

Pitopaikan puhdistettavuudesta ja hygieenisyydestä on annettu joitain esimerkkejä. Esimerkkejä voisi olla lisää myös sellaisista lajeista, joiden luontaiseen käyttäytymiseen kuuluu esim. tonkiminen.

35 § Pitopaikan turvallisuus

Perusteluissa tulisi olla viittaus vasikkadirektiiviin vaatimuksiin (ennen asiaa koskevien yhteisön sääntöjen vahvistamista sähkölaitteet ja virtapiirit on asennettava voimassa olevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti sähköiskujen välttämiseksi).

36 § Pitopaikan olosuhteet

Evira pitää hyvänä, että pitopaikan vedenlaatu on huomioitu lakiluonnoksessa.

Lakiehdotuksen perusteluissa on esimerkkejä pitopaikan ympäristöolosuhteiden vaatimusten vaihteluista. Myös eläimen tuotantovaiheen voisi lisätä kyseiseen kohtaan.

Evira pitää myönteisenä sitä, että ulkona pidettävällä eläimellä on oltava riittävä suoja epäsuotuisia sääoloja vastaan tai eläin on voitava tarvittaessa ottaa sisätilaan. Kohdan perusteluissa voisi kuitenkin tarkentaa, että tapauskohtaisesti tulisi arvioida, onko sisälle ottaminen realistinen vaihtoehto. Tällöin olisi huomioitava esim. etäisyys ja eläinten määrä. Säänsuojan riittävyys arvioinnista annettuihin esimerkkeihin tulisi lisätä eläinlaji sekä eläimen tuotantovaihe.

Lakiluonnoksessa ollaan poistamassa nykyisen eläinsuojeluasetuksen 5 §:n vaatimus, että ulkona saa ympärivuotisesti kasvattaa vain sellaisia tuotantoeläinlajeja ja -rotuja, jotka soveltuvat ulkokasvatukseen. Eviran näkemyksen mukaan ainakin alemman asteisessa lainsäädännössä tulisi olla listaus tuotantoeläimistä, joita voidaan kasvattaa ympäri vuoden ulkona. Ympärivuotinen ulkokasvatus on ollut kasvava trendi jo useita vuosia eikä eläinten hyvinvointiongelmilta ole aina voitu välttyä.

37 § Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Pykälää tulisi selkeyttää edellä ehdotetulla tavalla.

Pitopaikan kunnossapito on muutakin kuin laitteiden kunnossapitoa tai jo ilmenneiden vikojen korjaamista. Esimerkiksi karsinoiden palkit tulee vaihtaa jo ennen kuin ne ovat rikkoutuneet. Pykälässä tulisikin säätää myös muusta kunnossapidosta kuin pelkkien vikojen korjaamisesta.

Evira ehdottaa eläinten ja pitopaikan sekä laitteiden tarkastamista koskevien vaatimusten yhdistämistä samaan pykälään tai jopa omaan lukuun.

38 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Pykälässä muun muassa kiellettäisiin eläimen pito jatkuvasti paikalleen kytkettynä. Eläimen liikkumista ei myöskään saisi jatkuvasti rajoittaa eläimen kääntymisen estävillä rakenteilla.

Evira pitää erittäin hyvänä, että eläimen pitämisestä jatkuvasti kytkettynä ja liikkumisen rajoittamisesta pysyvissä pitopaikoissa säädetään. Lakiehdotuksen 118 §:ssä ehdotetaan kuitenkin siirtymäaikoja emakon tai ensikon pitämiselle tiineyttyshäkillä,

muiden nautojen kuin maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen sekä hevosten kytkettynä pitämiselle. Evira pitää ehdotettuja siirtymäaikoja pitkinä ja lakiluonnoksen tavoitteisiin nähden jopa ristiriitaisina.

Evira katsoo, että siirtymäaikoja tulee lyhentää ainakin osan kytkettyjen sonnien osalta esimerkiksi kolmeen vuoteen. Sonnien pito kytkettynä parsissa on selkeä eläinsuojelullinen ongelma. Sonneja pidetään pienissä lypsykarjalle rakennetuissa parsissa, joissa ei usein ole tilaa suurikokoisille sonneille. Kyseinen siirtymäaika olisi mahdollista, koska lihantuotantoa varten pidettävät sonnit kasvavat teuraskuntoisiksi alle kahdessa vuodessa. Siirtymistä mahdollisiin uusiin/peruskorjattuihin tuotantotiloihin tulisi tukea investointituella.

Pykälän kolmannen momentin mukaan sallittaisiin emakon tai ensikon pitäminen tiineytyshäkissä enintään 4 päivän ajan. Tämä momentti ja sen perustelut tulisi siirtää lakiluonnoksen 39 §:ään, koska ko. pykälässä säädetään muistakin pysyvää pitoa paikkaa koskevista poikkeuksista. Lisäksi Evira katsoo, että vaatimuksen perusteluissa tulisi selvittää, miksi tiineytyshäkit kuitenkin sallitaan vaikka niiden käyttöön liittyy esimerkiksi varhaisluomisen riski, kun emakoita siirretään takaisin ryhmiin. Paikoin perusteluissa myös esitetään asioita ja neuvoja, jotka saattaisivat kuulua paremmin hyvän käytännön oppaisiin.

Perusteluissa on esitetty esimerkinomaisesti, että tarvittaessa eläimellä tulisi olla tasoja ja orsia yms. Alemman tasoisessa säädöksessä tulisi määritellä, mitä eläimiä tällainen vaatimus koskee, jotta vaatimusten noudattaminen ja valvonta olisi tältä osin yhtenäistä.

Evira kiinnittää huomiota siihen, että pykälissä ja niiden perusteluissa on paljon päällekkäisyyttä verrattuna pykäliin 21 ja 22 (liikkuminen, lepo, ravinto yms.). Pykälien 38 ja 39 perustelut ovat osin päällekkäisiä ja ne tulisi selkeyttää.

39 § Poikkeukset pysyvän pitopaikan vaatimuksiin

Pykälän mukaan olisi edelleen sallittua pitää maidontuotantoa pidettäviä lehmiä ja hiehoja parsinavetoissa sekä emakoita ja ensikkoja porsitushäkeissä. Pykälän 38 perusteluissa kuitenkin todetaan, ettei eläimen jatkuvaa liikkumista pitäisi rajoittaa siten, että eläimellä ei ole mahdollista kääntyä ympäri pysyvässä pitopaikassa. Tällaisesta yhtenä esimerkkinä on annettu emakoiden ja ensikoiden pitäminen kääntymisen estävissä häkeissä. Sen vuoksi Evira katsoo, että porsitushäkeistä tulee luopua esimerkiksi samalla siirtymäajalla kuin tiineytyshäkeistä. Tämä ohjaisi toimijoita eläinten hyvinvoinnin kannalta parempaan suuntaan ja toisaalta asia voitaisiin huomioida jo ennakoon myös tuetun rakentamisen puolella. Ruotsissa emakkoa voi pitää porsitushäkissä vain ensimmäisten porsimisen jälkeisten päivien ajan, silloin kun emakko käyttäytyy aggressiivisesti tai muutoin epänormaalisti ja vaarana on porsaiden vahingoittuminen.

Evira katsoo myös, että kytkemiskielto tulisi ulottaa koskemaan kaikkia nautoja siten, että lehmien parsinavetoista luovuttaisiin esimerkiksi samalla siirtymäajalla kuin tiineytyshäkeistä. Mikäli tätä ei kiellettäisi, olisi näiden eläinten liikunnan tarpeen tyydyttäminen huomioitava esimerkiksi edellyttämällä jaloittelua sisäruokintakaudella.

Edellä mainittujen toimien toteutukselle tulisi kuitenkin säätää siirtymäaika sekä tukea siirtymistä investointituin ja mahdollisin hyvinvointikorvauksin.

Evira kiinnittää huomiota siihen, että pykälässä esitetyt poikkeukset on perusteltu osin jo 38 §:n kohdalla. Olisi tärkeää, että kaikki tätä pykälää koskevat perustelut, myös taloudelliset ja tuotannolliset syyt, esitetään kyseisen pykälän kohdalla.

Evira ehdottaa sanan "porsitushäkki" korvaamista "porsimishäkillä", sillä sana ottaisi huomioon paremmin eläimen itseisarvon ja kunnioittamisen sekä korostaisi emakon aktiivista roolia porsimisessa.

Eviran mielestä olisi selkeämpää, jos eläimiä koskevat määritelmät olisi esitetty samassa kohdassa (lehmä ja hieho/ emakko ja ensikko).

40 § Eläinten hoitoon ja tarkastamiseen tarvittavat tilat

Evira pitää kannatettavana lakiehdotuksen uutta vaatimusta pysyvään pitopaikkaan tai sen yhteyteen järjestettävistä eläinten hoidon ja tarkastamisen kannalta välttämättömistä tiloista ja välineistä. Lisäksi Evira toivoo, että pakkopilttuuta edellytettäisiin suurille ja vaikeasti käsiteltäville eläimille, kuten esimerkiksi biisonit ja lihanaudat. Hoidon ja näytteiden oton lisäksi pakkopilttuuta voidaan hyödyntää kiinnitettäessä korvamerkkejä eläimille.

6 luku Eläinten luovutus

41 § Eläimen luovutuksen yhteydessä annettavat tiedot

Evira pitää hyvänä, että eläimen luovutuksen yhteydessä annettavista tiedoista ehdotetaan säädettävän nykyistä tarkemmin ja toimijoille asetetaan tähän liittyviä velvoitteita.

Pykäläehdotuksen 1 momentissa on "tilapäinen" ja 2 momentissa "väliaikainen" luovutus, mutta pykälästä tai sen perusteluista ei selviä, mitä eroa näillä kahdella eipysyvällä luovutuksella on. Näin ollen Evira ehdottaa pykälän 2 momenttia poistettavaksi.

Evira toivoo, että perusteluissa kerrottaisiin nykyistä tarkemmin, mitä tilapäisellä tai väliaikaisella luovuttamisella tarkoitetaan. Perusteluihin voisi myös lisätä, että esimerkiksi eläimellä esiintyvät viat ja puutteet, kuten purentavika koiralla voisivat olla muita eläimen hyvinvoinnin kannalta oleellisia tietoja, jotka pitäisi eläimen luovutuksen yhteydessä ilmoittaa.

42 § Eläinten luovutukseen liittyvät rajoitukset

Evira on tyytyväinen, että pykäläehdotuksessa kielletään muun muassa selkärankaisten eläinten toreilla, markkinoilla ja muissa kuin eläinten esittelyyn tarkoitetuissa yleisötapahtumissa myyminen sekä kissojen, koirien, frettien ja isojen papukaijojen kuten arojen, harmaapapukaijojen ja amatsonien myynnissä pitäminen eläinkaupoissa.

Evira esittää harkittavaksi, tulisiko pykälän 1 momentin yleisötapahtumia koskeva myyntikielto laajentaa koskemaan myös eläinten esittelyyn tarkoitettuja yleisötapahtumia. Jos eläinten esittelyyn tarkoitettu yleisötapahtuma on avoin kaikelle yleisölle (kuten Messukeskusten eläinmessut tai koiranäyttelyt), eivät ostajaehdokkaat automaattisesti ole perehtyneitä näihin eläinlajeihin tai niiden pitoon ja hoitoon. Lisäksi on hyvä tiedostaa, että monissa maissa on yleistynyt ikävä tapa, että niin sanotut trokarit myyvät eläimiä koira- tai kissanäyttelyn ulkopuolella sisään- ja uloskäyntien yhteydessä.

Liikkuvaa kauppaa ei ole määritelty lakiesityksessä. Evira toivoo pykäläehdotuksen 1 momentin perusteluihin tarkennettavaksi, koskeeko liikkuvan kaupan kieltö myös tuontieläiminä tuotujen seura- ja harrastuseläinten myyntiä ja suoraa luovutusta ostajalle maahantulopaikkojen (satamien, lentokenttien) yhteydessä. Evira toteaa, että laittoman lemmikkituonnin yhteydessä on Suomessakin vakiintunut tapa myydä ja luovuttaa lemmikkieläimet suoraan Tullin valvonnan jälkeen matkustajaterminalissa tai satamissa suoraan auton takakontista. Vaikka ostajaehdokkaat ovat usein tällöin jo olemassa ja hankittu etukäteen, liittyy laittoman lemmikkituonnin yhteydessä harjoitettavaan kauppaan mitä olennaisissa määrin myös eläinten hyvinvointiongelmia. Ostajia houkuttelee tällöin tuontikoirien alhainen hinta ja usein myös lähtömaan huonot olosuhteet. Ostajan todellinen harkinta jää houkuttimista johtuen vähäiseksi.

Evira ehdottaa, että eläinkauppa määriteltäisiin vähintään pykäläehdotuksen perusteissa. Määritelmä voisi olla esimerkiksi: *Eläinkaupalla tarkoitetaan pysyväisluonteista tilaa, jossa pidetään eläimiä ja niiden tarvikkeita myytävänä.*

7 luku Eläinkilpailut ja -näyttelyt

45 § Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäminen

Evira pitää hyvänä, että luonnoksessa on tuotu selkeästi esille tilaisuuden järjestäjän vastuu.

Pykälän 1 momentin mukaan kilpailun ja näyttelyn järjestämisessä on otettava huomioon toimintaan liittyvä ennakoitavissa oleva vaara eläinten hyvinvoinnille. Evira katsoo, että pykälän yksityiskohtaisiin perusteluihin olisi hyvä lisätä viittaus 49 §:n kirjaamisvelvoitteeseen, josta saatua tietoa voidaan käyttää hyväksi kyseisen vaaran ennakoinnissa.

1 momentin viimeisessä lauseessa esitetään, että jos kilpailu tai näyttely tarpeettomasti vaarantaa eläinten hyvinvointia, sitä ei saa järjestää. Evira esittää, että yksityis-

kohtaisissa perusteluissa tarkennettaisiin sitä vaaran tasoa, jota lainsäätäjät tässä tarpeettomalla vaarantamisella tarkoittaa.

Lisäksi Evira esittää, että yksityiskohtaisissa perusteluissa huomioidaan erikseen metsästyskoirien kokeet erityistilanteena. Näihin kokeisiin sovelletaan metsästyslainsäädäntöä, ja koetilanne on analoginen käytännön metsästystilanteen kanssa, joten luonnonvaraisten kohde-eläinten hyvinvointiin ei käytännössä pysty juurikaan vaikuttamaan.

46 § Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Pykälässä säädettäisiin ilmoitusvelvollisuudesta sellaiselle eläinkilpailulle, jossa eläin voi joutua alttiiksi kohtuuttomalle rasitukselle tai muulle kivulle tai kärsimykselle. Tällainen kilpailu edellyttäisi kilpailueläinlääkärin läsnäoloa. Pykälä edellyttäisi sen arvioimista, millaiset kilpailut kuuluvat ilmoitusvelvollisuuden piiriin. Tällä hetkellä eläinlääkärin läsnäolo tietyn tyyppisissä kilpailuissa perustuu vakiintuneisiin käytäntöihin tai alan omiin kilpailusääntöihin (kuten luola- ja vinttikoirien kilpailut ja hevosten ravi- ja kenttäratsastuskilpailut) tai Eviran tekemään linjaukseen, kuten koirien taakanveto-kilpailut. Tietyn tyyppisissä kilpailuissa, kuten agility- ja esteratsastuskilpailuissa, vuosittain järjestettävien kilpailujen lukumäärä ja kirjo kilpailutilanteen vaativuuden suhteen on erittäin suuri. Agilityssä kirjattiin vuonna 2017 117 780 kilpailusuoritusta yhteensä 8 451 kilpailussa. Vuonna 2016 järjestettiin 15 000 Suomen kennelliiton alaisista koetta ja 294 näyttelyä. Jotta tämän tyyppisten lajien ilmoitusvelvollisuus ei aiheuttaisi kohtuutonta hallinnollista taakkaa, Evira katsoo, että yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi tehdä selkeä rajanveto, minkä vaativuustason kilpailuista ilmoitus on tehtävä.

Pykäläluonnoksen mukaan ilmoitus toiminnasta tulisi tehdä järjestäjän kotipaikkakunnan maakuntaan. Evira kiinnittää huomiota siihen, että kilpailun järjestäjänä voi toimia esimerkiksi valtakunnallinen rotujärjestö, jonka kotipaikka on eri maakunnassa kuin kilpailun järjestämispaikka. Tällä hetkellä käytettävissä ei kuitenkaan ole (tieto)järjestelmää, josta eri maakunnat näkisivät kaikki toisten maakuntien alueille tehdyt ilmoitukset, mistä syystä tieto maakunnan alueella järjestettävästä kilpailusta voi jäädä saamatta. Tämän johdosta Evira esittää, että ilmoitus tehtäisiin ennemminkin kilpailun pitopaikan maakuntaan.

Lisäksi Evira esittää, että toistaiseksi voimassa olevilta ilmoituksilta edellytetään käyvän ilmi, mistä tieto tulevien kilpailujen paikasta ja ajankohdasta on saatavissa. Muutoin Evira katsoo olevan vaarana, että vaatimus jää ns. kuolleeksi pykäläksi.

Yksityiskohtaisissa perusteluissa esimerkkinä kohde-eläimistä olisi hyvä mainita luolakoirien taipumuskokeiden lisäksi myös paimenkoirien paimennuskokeet. Lisäksi yksityiskohtaisissa perusteluissa tulisi, samoin kuin pykälässä 45 on jo esitetty, huomioida erikseen metsästyskoirien kokeet erityistilanteena. Evira esittää, että kohde-eläimille aiheutuvien vaikutusten osalta ilmoitusvelvollisuus kattaisi sellaiset kilpailut, joissa kohde-eläiminä käytetään ihmisen hoidossa olevia eläimiä. Sen sijaan tapah-

tumat, jotka vastaavat normaalia metsästystilannetta ja ovat siten metsästyslain alaisia, eivät olisi ilmoituksenvaraista toimintaa.

47 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Maakunnasta, johon ilmoitus jätetään, on säädetty 46 pykälässä. Ellei ilmoitusvelvoitetta säädetä Eviran edellä esittämän mukaisesti kilpailun pitopaikan maakunnalle, tulisi maakunnille säätää velvollisuus informoida toisiaan toisen maakunnan alueella järjestettävistä kilpailuista.

Lakiluonnoksen 111 § mukaan Evira pitää pykälässä tarkoitetuista ilmoituksista rekisteriä. Evira toteaa, ettei ilmoituksenvaraisten kilpailujen järjestämistä koskevaa rekisteriä tällä hetkellä ole, eikä vaikutuksenarviointia tällaisen järjestelmän rakentamisen kustannuksista ole esityksessä myöskään tehty.

48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Pykälän 3 momenttia tulisi selkeyttää siten, että kilpailueläinlääkärin on tehtävä ilmoitus valvontaviranomaiselle myös siinä tapauksessa, jos kilpailun järjestäjä ei toimi silloin 45 §:ssä säädettyjen velvoitteiden mukaisesti. Tämä on välttämätöntä, jotta kilpailun järjestäjän mahdolliseen eläinten hyvinvointia vaarantavaan toimintaan voidaan puuttua kyllin tehokkaasti. Tämä on kirjoitettu auki perustelumuiotiossa, mutta ei käy ilmi itse pykälästä.

Evira esittää harkittavaksi, voisiko yksittäisiin kilpailuihin kutsua kilpailueläinlääkäriksi myös eläinlääketieteen opiskelijan, jos hänellä on syvempää tuntemusta kyseisestä kilpailumuodosta. Tämä edellyttää kuitenkin eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain muuttamista.

49 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestäjän kirjaamisvelvollisuus

Pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa mainitaan, että järjestäjän tulee selvittää, mistä mahdolliset loukkaantumiset ovat johtuneet, ja ryhtyä toimenpiteisiin ettei näin kävisi jatkossa. Kirjaamisvelvoitteen takana oleva tarkoitus ei kuitenkaan käy ilmi pykälän sanamuodosta.

8 luku Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

Evira esittää, että ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta säädettäisiin maakunnalle voimassa olevan eläinsuojelulain 25 §:ä vastaava tehtävä tarkastaa toiminnasta tehty ilmoitus ja antaa tarvittaessa toimijalle neuvoja tai määräyksiä eläinten hyvinvointihaittojen ehkäisemiseksi.

50 § Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus

Eläintarhan, pysyvän ja kiertävän eläinnäyttelyn sekä sirkuksen määritelmät ovat ehdotuksen 5 §:ssä, ja sirkuksissa sekä kiertävissä eläinnäyttelyissä sallituista eläinlajeista ehdotetaan säädettävän 8 §:ssä. Pelkästään kotieläimiä pitävät eläinnäyttelyt

eivät enää olisi tässä luvussa tarkoitettuja pysyviä eläinnäyttelyitä, ja nyt tämä käy ilmi vain 5 §:n perusteluista. Evira ehdottaa, että ainakin pykälän perusteluihin kirjattaisiin viittaukset edellä mainittuihin pykäliin ja niiden perusteluihin.

Evira kannattaa ehdotusta siitä, että eläintarhassa tai pysyvässä eläinnäyttelyssä pidettävien luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten käyttö muihin kuin niiden hoitoon liittyvien opetettujen taitojen esityksiin olisi kielletty.

Pykäläehdotuksen 4 momentin osalta olisi hyvä tarkentaa, että suunnitelman tulee olla kirjallinen.

51 § Eläintarhan eräät tehtävät

Pykäläehdotuksen mukaan riittää, että tehtäväksi valitaan vain yksi esitetyistä vaihtoehtoista. Evira ehdottaa harkittavaksi, tulisiko edellyttää eläintarhan osallistuvan useampaan kuin yhteen pykälässä luetelluista tehtävistä.

52 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan hakeminen

Pykäläehdotuksen perustelumuihistoon olisi suotavaa avata nykyisen lain perustelut, vaikka pykälä onkin samanmuotoinen kuin nykyisessä eläinsuojelulaissa.

53 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskeva lupahakemus

Evira ehdottaa, että 50 §:n 3 momentin mukaiset esitykset kuvattaisiin lupahakemuksessa, jotta varmistetaan, että luonnonvaraisiin eläinlajeihin kuuluvat eläimet esittävät vain niiden hoitoon liittyviä opetettuja taitoja.

54 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan myöntäminen

Eviran mielestä on hyvä, että perusteluissa on selkeytetty luvan voimassaoloaikaa. Kun ehdotuksen mukaan luvat olisivat toistaiseksi voimassa olevia, olisi erityisen tärkeää, että toiminnassa tapahtuvista muutoksista ilmoittamatta jättäminen olisi myös laissa säädetty rangaistavaksi.

56 § Toiminnassa tapahtuvat muutokset

Pykäläehdotuksen 2 momentin lause *Lupaa tai sen täydentämistä on haettava uudelleen, jos eläinlajeja lisätään tai eläinmäärää kasvatetaan merkittävästi...* on hieman epäselvä. Evira toivoo pykälää tarkennettavan, jotta siitä selviää helposti, viittaako ”merkittävästi” vain eläinmäärään vai myös eläinlajeihin eli onko yhdenkin eläinlajin lisääminen luvan muutos, joka edellyttää ehdotuksen 55 §:n mukaista etukäteistarkastusta.

Pvm/Datum/Date
7.3.2018

Dnro/Dnr/DNo
6790/0004/2017

57 § Luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta tehtävä ilmoitus

Päällekkäisten ilmoitusvelvollisuuksien karsimiseksi ehdotetaan, että nykyisessä eläinsuojelulaissa säädetystä ilmoitusvelvollisuudesta luovutaan ja eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta tarvittavat lisätiedot luonnonvaraisten eläinlajien tarhauksesta toimitetaan pitopaikkailmoituksen yhteydessä pitopaikkarekisteriin tallettavaksi. Pykäläehdotuksen mukaan myös riistanhoidollista tarhausta harjoittavan eläinten pitäjän olisi ilmoitettava eläinten pitäjä- ja pitopaikkarekisteriin eläintunnistusjärjestelmälainsäädännön edellyttämät tiedot. Samassa yhteydessä rekisteriin tulisi ilmoittaa eläinten hyvinvoinnin turvaamisen kannalta tarvittavat lisätiedot sekä se, mihin metsästyslain 3 §:ssä tarkoitettuun riistanhoidolliseen tarkoitukseen eläimiä pidetään.

Evira haluaa kiinnittää huomiota siihen, että riistanhoidollisessa tarkoituksessa voidaan pitää myös eläinlajeja, joihin eläintunnistusjärjestelmälainsäädäntöä ei sovelleta. Tällöin velvoitetta rekisteröidä eläinten pitopaikka ei synny. Evira esittääkin, että näiden eläinlajien osalta selkeästi säädettäisiin kyseisestä velvoitteesta ja siitä, että ilmoitettavien perustietojen on oltava esimerkiksi vastaavat kuin eläintunnistusjärjestelmälainsäädännössä. On myös huomioitava, että riistanhoidollisessa tarhauksessa ilmoitus eläintenpitäjä- ja pitopaikkarekisterin kautta ei nykyisellään kaikissa tapauksissa ole vielä teknisesti mahdollista, jos eläinlajeja ei löydy järjestelmän eläinlajilistasta.

Pykäläehdotuksessa viitataan riistanhoidollisen tarhauksen määritelmän osalta metsästyslain 3 §:ään. Evira toivoo, että metsästyslakia täsmennettäisiin riistanhoidollisen tarhauksen osalta, sillä nykyiset käytännöt eivät aina vastaa metsästyslain 3 §:n määritelmää. Tällaisia käytäntöjä ovat muun muassa kaupalliset jahdit, metsästyskoheet sekä metsästyskoirien koulutukset, joissa käytetään tarhassa kasvatettuja faisaaneja tai muita riistalintulajeja. Metsästyslainsäädäntöä tulisi tarkentaa edellä mainittujen käytäntöjen osalta.

58 § Broilerikasvattamot

Ehdotettu pykälä on ensimmäinen, jossa pykälätasolla säädetään broilereista. Evira ehdottaa, että pykälässä kirjoitettaisiin broilerille määritelmä, kuten on aiemmissa pykälissä esimerkiksi hiehon ja emakon osalta tehty. Broilerilla tarkoitetaan lihantuotantoa varten pidettävää kanaa.

Pykäläehdotuksen 2 momentin kohdan 3) luettelosta tulisi käydä ilmi myös kuolleina löydettyjen broilereiden lukumäärä eikä pelkästään lopetettujen broilereiden lukumäärä sekä kuolleina löydettyjen broilereiden kuolinsyyt.

Pykäläehdotuksen perusteluissa viitataan voimassaolevan eläinsuojelulain 26 c §:n perusteluihin. Luettavuuden ja lainsäädännön paremman ymmärtämisen varmistamiseksi, Evira pitää perusteltuna, että nämä perustelut kirjoitettaisiin uudelleen tämän pykälän kohdalla.

4 momentissa säädetään, että jos broilerikasvattamossa ei ole tehty tarkastusta viimeisen kahden vuoden aikana, vähintään yksi tarkastus on tehtävä ennen kuin kasvatustiheyttä voidaan nostaa. Evira katsoo, että tällaisesta tarkastusoikeudesta tulee säätää yksityiskohtaisesti ehdotetussa 77 §:ssä.

59 § Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

Pykäläehdotus koskee nimenomaan seura- ja harrastuseläinten pitoa ja sen ammattimaisuutta. Seura- ja harrastuseläiminä on liitteessä 2 monta eläinlajia, jotka on mainittu myös tuotantoeläiminä (esim. hevonen, hiiri, rotta ja kani). Evira ehdottaa pykälän selkeyttämistä sen osalta, katsotaanko nämä eläinlajit pykälän vaatimusten osalta seura- ja harrastuseläimiksi, vaikka niitä pidettäisiin tuotantotarkoituksessa. Näiden eläinlajien osalta tulee usein kysymyksiä siitä, mitä vaatimuksia niihin sovelletaan missäkin käyttötarkoituksessa.

Ehdotetussa pykälässä viitataan liitteeseen 2, jossa on määritelty milloin toiminta on ammattimaista tai muutoin laajassa mitassa tapahtuvaa seura- ja harrastuseläinten pitoa. Evira kannattaa, että toiminnalle on asetettu selkeät lukumäärärajat.

Evira ehdottaa seuraavia muutoksia liitteeseen 2:

Termit kuten myydä, välittää ja itsekasvatettu olisi hyvä määritellä vähintään perusteluissa. Eläinten lukumäärien kohdalla olisi selkeintä käyttää kaikkien eläinryhmien osalta termiä "vähintään", sillä useiden erilaisten termien (yli, enemmän kuin, vähintään) käyttö vaikeuttaa lukumäärien hahmottamista.

Kohdasta 1. a) tulisi poistaa sana "välittää", koska kyseessä on vain itsekasvatetut pentueet, jolloin kyse on myymisestä. Lisäksi kohta tulisi muuttaa sanamuodosta "enemmän kuin kolmesta" sanamuotoon "vähintään neljästä".

Kohta 1. b) ehdotetaan muutettavaksi lukumäärän osalta siten, että "yli 10" muutettaisiin "vähintään 10", jolloin se vastaisi lukumäärältään laajamittaista eläinten pitoa kohdassa 2. b).

Kohta 1. c) ehdotetaan muutettavaksi muotoon "Myy tai välittää vähintään kuusi itse kasvattamaansa tai muuta hevoseläintä vuodessa.", sillä Eviran näkemyksen mukaan ikäraja on tässä tarpeeton ja ehdotuksen sanamuoto ei ole täysin selkeä sen osalta, tarkoittaako "muu hevoseläin" muuta kuin yli 12 kuukauden ikäistä vai muuta kuin itsekasvatettua vai molempia, ja lisäksi yhtenäistettäisiin terminologiaa vähintään sanaa käyttämällä.

Kohta 1. d) ehdotetaan muutettavaksi lukumäärän osalta siten, että "yli 10" muutettaisiin muotoon "vähintään 10".

Kohta 2. d) ehdotetaan muutettavaksi lukumäärän osalta siten, että "yli 30" muutettaisiin muotoon "vähintään 30".

Kohdissa 3. ja 4. ehdotetaan poistettavaksi eläinten ikärajavaatimukset.

60 § Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

Evira pitää pykäläehdotusta tärkeänä. Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitaminen edellyttää erityistä osaamista ja maakunnan on hyvä tietää, missä tällaista hoitoa on tarjolla, jotta kansalaiset voivat toimittaa apua tarvitsevat eläimet saamaan asiantuntevaa hoitoa.

9 luku Eläinten lopetus

63 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Pykäläehdotuksessa säädetään, että eläin on lopetettava mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä ja tekniikalla. Eviran näkemyksen mukaan pykälään tulisi lisätä vaatimukset siitä, että eläimen saa lopettaa vasta tainnuttamisen jälkeen silloin, kun lopetusmenetelmä ei aiheuta välitöntä tajunnanmenetystä, ja että eläimen tajuttomuuden ja tuntemiskyvyn menetyksen on säilyttävä eläimen kuolemaan saakka. Ehdotetussa 64 §:ssä säädetty vaatimus tainnuttamisesta ennen verenlaskua koskee vain eläinten teurastusta, joka määritelmän mukaan tarkoittaa ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinten lopetusta. Tämän takia on tärkeää, että asiasta säädetään selkeästi myös muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinten lopetuksen osalta.

Lisäksi Evira katsoo, että pykälästä tulisi selkeästi käydä ilmi, että tuotantoeläinten lopetukseen soveltuvista menetelmistä ja tekniikoista on säädetty lopetusasetuksissa. Tämä on erityisen tärkeää myös siitä syystä, että hätälopetusta käsittelevässä säännöksessä viitataan tässä pykälässä tarkoitettuihin lopetusmenetelmiin.

Evira esittää lisäksi, että pykälän selkeyden lisäämiseksi momenttien järjestystä muutetaan siten, että ehdotuksen yleiset momentit 3-5 siirretään pykälän alkuun ja tarkentavat momentit 1-2 näiden jälkeen.

Nykyisen 2 momentin osalta Evira ehdottaa selkeyttämistä sanajärjestystä muuttamalla seuraavasti: "Poron tai hoidossa olevan eläimen lopetus metsästyksellisin keinoin..." Lisäksi Evira esittää harkittavaksi, onko tarhassa hoidossa olevan poron ampuminen metsästyksellisin keinoin tarpeellista edes poronhoitajan toimesta.

2 momentin yksityiskohtaisissa perusteluissa olevan lauseen "Lisäksi tuotantoeläimen, koiran ja kissan saa aina lopettaa ampumalla..." Evira esittää muutettavaksi muotoon "Lisäksi eläimen saa aina lopettaa ampumalla ...", koska menetelmä on sallittu kaikille eläimille, ja lause ehdotuksen mukaan kirjattuna voi aiheuttaa sekaannusta. Tämän lisäksi Evira esittää lausetta "Kiellettyä lopetusta olisi esimerkiksi eläimen lopetus tuotantotarhassa ampumalla, jousella tai ansalla" täsmennettäväksi seuraavasti: "Kiellettyä lopetusta olisi esimerkiksi eläimen lopetus tuotantotarhassa metsästyksellisin keinoin ampumalla, jousella tai ansalla".

64 § Eläinten teurastus

Evira pitää kannatettavana, että eläinten tainnuttamista ennen verenlaskua koskeva vaatimus on ehdotuksessa laajennettu koskemaan myös uskonnollisista syistä noudatettavaa teurastustapaa sekä lopetusasetuksen soveltamisalan ulkopuolista teurastusta.

Pykälässä käytetyt termit tulisi tarkistaa siten, että termi "teurastus" on yksiselitteinen. 1 momentin viimeisen lauseen mukaan teurastuksella tarkoitetaan eläimen lopetusta, mutta edellisessä lauseessa todetaan, ettei eläimelle saa verenlaskun lisäksi suorittaa muita teurastukseen liittyviä toimenpiteitä ennen kuin se on kuollut. Yleisesti olisi hyvä käyttää samoja sanamuotoja kuin on käytetty lopetusasetuksessa.

65 § Lopetusasetuksen soveltaminen eläinten lopetukseen ja teurastukseen

Lopetusasetuksen 26 artiklan kohta 2. a) mahdollistaa lopetusasetusta täydentävien kansallisten sääntöjen antamisen tietyillä aloilla, kuten eläinten lopetus teurastamon ulkopuolella. Ehdotuksen 64 pykälässä säädetty asetuksenantovaltuutus kattaa kuitenkin vain ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinten teurastusta teurastamon ulkopuolella koskevat vaatimukset, minkä johdosta Evira esittää lisättäväksi valtuutussäännöksen, joka mahdollistaa kaikenlaista teurastamon ulkopuolella tapahtuvaa eläinten lopetusta koskevan tarkemman sääntelyn. Lopetusasetusta täydentäviä kansallisia säännöksiä voidaan tarvita esimerkiksi hevosten, turkiseläinten ja munintansa päättäneiden kanojen lopetukseen.

Lisäksi Evira toteaa, että pykäläehdotuksen 2 momentin 2) kohdassa mainittu tarhattu riista olisi selkeyden vuoksi hyvä määritellä lain 5 pykälässä.

68 § Eläimen lopetus hätätapauksessa

Pykälällä tarkennetaan lopetusasetusta ja säädetään muiden kuin tuotantoeläinten hätälopetuksesta. Myös pykälän yksityiskohtaisissa perusteluissa olisi hyvä mainita, että tuotantoeläinten hätälopetuksesta säädetään myös lopetusasetuksessa.

69 § Lopetusasetuksessa edellytetyn koulutuksen järjestäjä

Pykälän yksityiskohtaisten perustelujen mukaan pykälä vastaa sisällöltään nykyisen eläinsuojelulain 33 f § sisältöä. Evira esittää, että ko. pykälän yksityiskohtaiset perustelut tarvittavilta osin tuotaisiin myös nykyiseen perustelumuiistioon.

10 luku Viranomaiset ja niiden tehtävät

71 § Elintarviketurvallisuusvirasto

Ehdotuksen mukaan Eviran tehtävänä olisi suunnitella, ohjata ja kehittää valtakunnallisesti eläinten hyvinvoinnin valvontaa sekä valvoa hyvinvointimääräysten noudattamista. Lisäksi Evira toimisi viranomaisena, joka arvioisi hyvän toimintatavan oppaita ja joka voisi näitä oppaita myös itse kehittää ja julkaista, olisi toimivaltainen viran-

Pvm/Datum/Date
7.3.2018

Dnro/Dnr/DNo
6790/0004/2017

omainen liikkumisen rajoittamiseen ja tainnutukseen käytettävien välineiden käyttöohjeita koskevissa toimissa, valitsisi otantatilat EU:n edellyttämään säännölliseen valvontaan, vastaisi eläinten hyvinvointiin liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista sekä järjestäisi lain täytäntöönpanoon liittyvää koulutusta maakunnan viranomaisille. Tässä pykälässä mainittujen tehtävien lisäksi myös muualla lakiluonnoksessa on ehdotettu säädettäväksi tietyistä Eviran vastuulle tulevista uusista tehtävistä.

Edellä mainituista tehtävistä osa on Eviran tehtäviin jo nykyisinkin kuuluvia. Hyvän toimintatavan oppaiden kehittämiseen ja julkaisuun liittyvän tehtävän osalta Evira haluaa kuitenkin uudistaa aikaisemmin esittämänsä kannan; Evira kannustaa elinkeinoa hyvän toimintatavan oppaiden laatimiseen mutta painottaa erityisesti sitä, että niiden laatiminen ja levittäminen on ensisijaisesti elinkeinon ja alan toimijoiden edustajien tehtävä.

2 momentin 2) kohdan osalta Evira esittää, että kohtaa tarkennetaan seuraavasti: ...
toimissa, jotka koskevat lopetusasetuksen mukaisia liikkumisen rajoittamiseen ja tainnutukseen käytettävien välineiden käyttöohjeita.

Ehdotuksen mukaan Evira vastaisi myös eläinten hyvinvoinnin tilastoinnista ja raportoinnista. Tehtävää tai sen tarkempaa sisältöä ei kuitenkaan ole yksityiskohtaisissa perusteluissa avattu eikä mainittu lainkaan, vaikka tehtävä tässä muodossa lakiin kirjattuna olisi Eviralle uusi. Evira toteaa, että vastuu eläinsuojelutarkastusten tuloksista sekä kansallisesti että EU-tasolla kuuluu jo tällä hetkellä olennaisena osana Eviran tehtäviin. Lakiluonnoksessa ehdotettu kirjaus kuitenkin laajentaisi Eviran vastuuta Eviran nykyisen tehtävän lisäksi myös yleisesti eläinten hyvinvoinnin tilastointiin ja raportointiin. On huomattava, että eläinten hyvinvointi on käsitteenä huomattavasti laajempi ja monimuotoisempi kuin eläinsuojelulainsäädännön noudattamisen ja siihen liittyvien valvontatulosten kerääminen, analysointi, raportointi ja tilastointi. Eläinten hyvinvoinnin tutkimustiedon kokoaminen, seuranta ja viestintä sekä eläinten hyvinvoinnin tilaa ja kehitystä koskevan tiedon tuottaminen on jo nykyisellään Luonnonvarakeskuksessa sijaitsevan eläinten hyvinvointikeskuksen tehtävä. Evira katsoo, että kohtaa tulee tältä osin muuttaa ja selkeyttää esimerkiksi seuraavasti: ...
vastaa eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista.

Evira kiinnittää huomiota siihen, että luonnoksessa hallituksen esitykseksi laiksi Ruokavirastosta on 2 §:n 10 kohdassa ehdotettu Eviran tehtäviin kuuluvan myös toimialaansa liittyvä viestintä, tiedotus, neuvonta, koulutus sekä kansainvälinen yhteistyö. Kuten lausuttavana olevan lain perusteluissa todetaan, Evira kouluttaa jo tänä päivänä eläinsuojeluvalvontaa tekeviä viranomaisia. Evira katsookin, että maininta Eviran koulutusvelvoitteesta voidaan siten poistaa erillislaista tarpeettomana. Toisaalta on korostettava maakunnan omaa velvoitetta huolehtia viranhaltijoidensa osaamisesta. Tästä tulisi harkita säädettäväksi erikseen maakuntien osata.

Evira kiinnittää lisäksi huomiota siihen, että 71 ja 72 pykälissä olevat ehdotukset lopetusasetuksen 21 artiklan 5 kohdassa tarkoitetusta väliaikaisista kelpoisuustodistuksista antavasta viranomaisesta ovat osin ristiriidassa keskenään. 72 § 2 momentin 1) koh-

dassa esitetyn mukaan maakunta toimii väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antavana viranomaisena. Kuitenkin 71 § 3 momentissa ehdotetaan, että Evira on valvomiensa teurastamojen ja laitosten alueella maakunnan sijaan em. väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antava viranomainen. Tällä hetkellä väliaikaisia kelpoisuustodistuksia teurastamossa voi myöntää sekä tarkastuseläinlääkäri että Aluehallintovirasto, eikä Evira näe syytä muuttaa vallitsevaa käytäntöä. Tämän johdosta Evira esittää 71 § 3 momentin sanamuotoa muutettavaksi siten, että Evira on valvomiensa teurastamojen ja laitosten alueella maakunnan lisäksi (eikä sijaan) em. väliaikaisia kelpoisuustodistuksia antava viranomainen.

72 § Maakunta

Eläinsuojeluviranomaistehtävän antaminen maakunnalle mahdollistaa eläinsuojeluvälvontaa suorittavan viranomaisroolin laajentamisen tulevaisuudessa myös uusiin ammattikuntiin nykyisten virkaeläinlääkäreiden, poliisien ja terveystarkastajien lisäksi, mitä Evira pitää erittäin kannatettavana. Evira katsoo, että eläinsuojeluvälvontaan kokonaisuuden kannalta on hyvä, että välvontaa tekisivät monenlaisen koulutustaustan omaavat henkilöt, mikä toisi välvontaan uusia mahdollisuuksia, joustavuutta, tehokkuutta sekä monipuolista ammatillista osaamista. Tämä mahdollistaisi nykyistä paremmin esim. pareittain tehtävät tarkastukset sekä tuotantoeläintilojen otantaan perustuvien eläinsuojelutarkastusten sekä tuotantoeläimiin kohdistuvien tukivälvontojen tekemisen yhdessä.

Esityksen mukaan maakunta päättäisi hallintosäännössään tehtävien tarkoituksenmukaisesta delegoinnista viranhaltijalle huomioiden kuitenkin Euroopan unionin mahdolliset säännökset koskien virkamiehen koulutustaustaa. Virallista välvontaa koskevassa asetuksessa edellytetään toimivaltaisten viranomaisten henkilöstöltä soveltuvaa pätevyyttä ja kokemusta ja asetuksen liitteessä säädetään virallista välvontaa suorittavan henkilöstön koulutuksen aihealueista. Lisäksi eläinlääkäriin ammatinharjoittamisesta annettu laki edellyttää eläinlääkäriin pätevyyttä henkilöstöltä, joka suorittaa eläinlääketieteellistä päätöksentekoa, kuten eläinten terveydentilan ja sairauksien toteamista.

Evira haluaa nostaa tässä yhteydessä esille sen, että vaikka virallista välvontaa koskevassa asetuksessa edellytetään toimivaltaisten viranomaisten henkilöstöltä soveltuvaa pätevyyttä ja kokemusta, välvonta-asetuksen vaatimuksia ei sovelleta muun muassa lemmikkieläintenpidon välvontaan. Evira katsookin, että eläinten hyvinvoinnin välvontaa maakunnissa tekevin viranhaltijoiden pätevyydestä tulisi valvojien riittävän osaamisen varmistamiseksi säätää. Riittävänä pohjakoulutuksena voitaisiin pitää eläinlääkärikoulutuksen lisäksi esimerkiksi maatalous- ja metsätieteiden maisteritutkintoa kotieläintieteiden aloilta sekä filosofian maisterin tutkintoa biologian eläintieteiden aloilta. Maakunnan palveluksessa tulisi kuitenkin olla riittävästi eläinlääketieteellisen koulutuksen saanutta henkilöstöä.

Evira pitää erittäin tärkeänä sitä, että nykyisenkaltainen välvontaan erikoistuneiden eläinsuojeluviranomaisten järjestelmän on mahdollista toimia jatkossakin. On tärkeää

Pvm/Datum/Date
7.3.2018Dnro/Dnr/DNo
6790/0004/2017

pitää uudistuksessa kiinni siitä, että nykyisten valvontaviranomaisten ja koko järjestelmän pitkään rakennettu vahva osaaminen säilyy ja myös vahvistuu tulevaisuudessa.

Evira toistaa tässä yhteydessä maakuntauudistuksen täytäntöönpanoa sekä valtion lupa-, ohjaus- ja valvontatehtävien uudelleenorganisointia koskevan hallituksen esityksen johdosta kesäkuussa 2017 esittämänsä kannan. Evira pitää erittäin tärkeänä, että niissä maakunnalle esitetyissä viranomaistehtävissä, joihin kuuluu pakkokeinojen käyttöä, toimivalta säädettäisiin maakunnan sijaan maakunnan nimeämälle virkasuhteessa olevalle viranhaltijalle tai maakunnan viranhaltijalle. Tällaisia tehtäviä on etenkin eläinten hyvinvointisäännösten valvonnassa. Tähän tehtävään kuuluu luonteeltaan sellaista julkisen vallan käyttöä, joka soveltuu paremmin maakunnan virkasuhteessa olevan viranhaltijan kuin poliittisesti valitun monijäsenisen toimielimen tehtäväksi. Kyseiset tehtävät vaativat yleensä varsin nopeaa päätöksentekoa, mikä on käytännössä hankalaa monijäsenisen elimen kohdalla. Myös valvonnan yhdenmukaisuus ja perustuslain 6 §:n vaatimukset tulevat Eviran käsityksen mukaan parhaiten toteutumaan silloin, kun päätöksen asiassa tekee tehtävään soveltuvan koulutuksen saanut maakunnan viranhaltija. Lisäksi monijäsenisen toimielimen päätöksenteossa saattaa maakunnan tasolla tulla eteen esteellisyyskysymyksiä tai ainakin esteellisyyttä lähellä olevia sidonnaisuuksia. Tämä saattaa muodostua ongelmaksi erityisesti eläinsuojeluasioissa.

Evira katsoo, että maakunnan tehtäviin tulisi eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämisen suunnittelun lisäksi säätää myös velvoite kehittää valvontaa ja valvonnan järjestämistä alueellaan. Evira kehittää valvontaa valtakunnallisella tasolla mutta valvonnan tehokkuuden, laadun ja vaikuttavuuden kannalta on olennaisen tärkeää, että sitä kehitetään myös paikallisesti alueen omat ominaispiirteet ja kehittämistarpeet huomioiden. Maakunnalle ehdotetaan luonnoksessa lisäksi velvoitetta ohjata ja valvoa eläinten hyvinvointimääräysten valvontaa toimialueellaan. Evira katsoo, että pykälän perusteluissa esitetty tehtävän sisältö kuvaa tehtävää paremmin ja esittää, että pykälän lause muutettaisiin seuraavasti: *Maakunta suunnittelee ja kehittää eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämistä sekä ohjaa ja valvoo eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista alueellaan.* Hyvinvointimääräys-termistä Evira on jo lausunut toisaalla.

Maakunnalle on ehdotettu velvoitetta järjestää eläinten hyvinvoinnin valvontaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen myös virka-ajan ulkopuolella. Evira kannattaa ehdotusta, sillä tällä hetkellä vastuuta kiireellisten eläinsuojelutapausten hoitamisesta esimerkiksi viikonloppuisin ei ole nimetty millekään taholle.

74 § Rajaeläinlääkäri

Pykälässä ehdotetaan, että rajaeläinlääkäri valvoo eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista rajanylityspaikan, maastapoistumispaikan ja eläinlääkinnällisen rajatarkastusaseman alueella. Eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain (1192/1996) 6 §:n mukaan tulliviranomaisten on ohjattava sellaiset eläimet ja tavarat,

joille on tehtävä eläinlääkinnällinen rajatarkastus, tullin valvonnassa hyväksytyltä rajanylityspaikalta asianomaiselle eläinlääkinnälliselle rajatarkastusasemalle. Lisäksi eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun asetuksen (204/2016) 5 §:n mukaan rajaeläinlääkärin on tehtävä eläimille eläinlääkinnällinen rajatarkastus rajatarkastusasemalla.

Evira ehdottaa, että rajaeläinlääkärin lisäksi maakunta olisi toimivaltainen viranomaisen rajanylitys- ja maastapoistumispaikoilla, koska maakunta valvoo eläinten hyvinvointilain noudattamista alueellaan jo muutoinkin. Lisäksi ehdotuksen 72 §:ssä on edellytetty maakunnan järjestävän kiireellisten tehtävien hoitamisen virka-ajan ulkopuolella. Käytännössä rajaeläinlääkärit toimivat ainoastaan eläinlääkinnällisen rajatarkastusaseman alueella. Valtuutetut rajaeläinlääkärit taas ovat muualla päätoimessa eivätkä ole useimmiten käytettävissä ainakaan virka-aikana. Evira katsoo, ettei rajaeläinlääkäreillä tai valtuutetuilla rajaeläinlääkäreillä ole todellista mahdollisuutta valvoa eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista rajanylitys- ja maastapoistumispaikoilla.

Evira esittää harkittavaksi, että rajanylityspaikan ja maastapoistumispaikan alueella myös Tulli olisi toimivaltainen viranomainen.

11 luku Valvonta ja tietojen julkisuus

75 § Valvonnan yleiset periaatteet

Ehdotuksen mukaan valvontaviranomaisen olisi järjestettävä eläinten hyvinvointimääräysten mukainen valvonta niin, että se on laadukasta ja tehokasta. Pykälän perusteluissa todetaan, että hyvin ja huolellisesti järjestetty valvonta on laadukasta ja valvonnan tehokkuuteen puolestaan vaikuttaa muun muassa epäkohtiin puuttuminen viipymättä ja valvonnan riskiperusteisuus. Evira toivoisi, että perusteluissa mainittaisiin myös valvonnan riittävä resursointi maakunnissa, joka on valvonnan laadun ja tehokkuuden kannalta oleellisen tärkeää.

76 § Viranomaisten velvollisuus suunnitella eläinten hyvinvoinnin valvontaa

Mikäli tarkoitus on, että Eviran valvomien teurastamojen valvonnan suunnittelu on tarkoitus tehdä Evirasta käsin eikä maakunnan tekemänä, pykälässä olisi selkeyden vuoksi hyvä käyttää termiä toimialue vastaavasti kuin 72 §:ssä: *Maakunnan on laadittava alueellinen suunnitelma eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämisestä toimi-alueellaan.*

77 § Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Ehdotuksen mukaan valvontaviranomaisella olisi ilman epäilyäkin oikeus tehdä tarkastus muun muassa luvan- ja ilmoituksenvaraiseen toimintaan. 2 momentin 6 kohdan mukaan tarkastus voidaan suorittaa myös eläinnäyttelyssä ja siellä missä eläimiä muutoin pidetään näytteillä yleisölle. Jää kuitenkin epäselväksi kattaako tarkastusoikeus nykyisen lain 19 §:n mukaisen eläimen käyttämisen esityksissä ja näytöksissä

(esimerkiksi elo- ja valokuvauksessa tai teatterinäytöksissä). Lisäksi Evira katsoo, että ilman epäilyä tehtävä tarkastusoikeus tulisi ulottaa koskemaan myös luonnoksen 57 §:ssä tarkoitettua luonnonvaraisten eläinten tuotantotarhausta ja riistanhoidollista tarhausta sekä 58 §:n 4 momentissa tarkoitettua toimijan aloitteesta tapahtuvaa tarkastusta broilerikasvattamon kasvatustiheyden nostamiseksi.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi Eviran oikeudesta antaa maakunnalle määräys tehdä tarkastus. Evira kannattaa yleisesti ehdotettua muutosta, joka oikeuttaisi Eviran määräyksestä tehtävien tarkastusten laajentamista kattamaan myös muun kuin elinkeinonharjoittamistarkoituksessa tapahtuvan eläintenpidon. Evira esittää kuitenkin, että sana tarkastus muutetaan selkeyden vuoksi monikkoon (tarkastuksia). Ehdotetusta muotoilusta saa nykyisellään sen käsityksen, että Eviran antama määräys koskisi kerrallaan vain yhtä tarkastusta vaikka todellisuudessa määräysvalta koskee valtakunnallisten otantatarkastusten tai tarvittaessa erilaisten eläinten pidon säädöstenmukaisuuteen liittyvien valtakunnallisten kartoitusten tekemistä.

Evira katsoo lisäksi, että myös maakunnalla tulisi olla samanlainen oikeus kuin nykyisin aluehallintovirastoilla tehdä omalla alueellaan erilaisia suunniteltuja alueellisia valvontaprojekteja muuhunkin kuin 77 §:ssä mainittuun toimintaan. Tällä hetkellä aluehallintovirastot ovat voineet ottaa huomioon oman alueensa eläintenpidon erityispiirteet ja määrätä virkaeläinlääkärit suorittamaan erilaisia suunnitelmallisia valvontaprojekteja esimerkiksi nautojen laidunnusvelvoitteen noudattamiseen. Ei ole tarkoituksenmukaista, että tulevaisuudessa kaikki vastaavat alueelliset valvontaprojektit edellyttäisivät keskusviranomaisen määräystä.

78 § Teurastamojen kameravalvonta

Pykälän mukaan teurastamoiden eläinsuojeluvalvonnassa voitaisiin käyttää apuna tallentavaa kameravalvontaa. Evira huolehtisi kustannuksellaan kameroiden asentamisesta ja ylläpidosta sekä tallenteiden läpikäynnistä ja hävittämisestä. Teurastamon omalla eläinten hyvinvoinnista vastaavalla henkilöllä olisi kuitenkin oikeus tehtäviensä hoitamiseksi saada nähtäväkseen tallenteet ja tallenteita voitaisiin käyttää myös teurastushenkilöstön kouluttamiseen.

Evira toteaa, että kameravalvonnan käyttömahdollisuus sinällään on erittäin kannatettavaa. Etenkin ilta- ja yöaikaan tapahtuvan toiminnan sekä pienteurastamoissa ilman tarkastuseläinlääkärin läsnäoloa tapahtuvan teurastuksen osalta tällä on kiistatta sekä lainsäädännön rikkomista ennaltaehkäisevä että valvontaa parantava ja tehostava vaikutus. Laki ei edellyttäisi kameroiden käyttöä mutta ehdotuksen mukaan Evira voisi ottaa kamerat käyttöön niissä tapauksissa, joissa se arvioi käytön valvonnan kannalta perustelluiksi toimenpiteiksi.

Evira haluaa kiinnittää huomiota siihen, että eläinten lopetusta ja teurastusta koskevan EU-asetuksen mukaisesti toiminnanharjoittaja eli teurastamo on vastuussa siitä, että sen työntekijät kohtelevat lopetettavia eläimiä hyvin. Osa suurista teurastamoista

onkin jo asennuttanut oma-aloitteisesti tallentavia kameroita laitoksensa eläinten hyvinvoinnin kannalta kriittisiin pisteisiin täydentämään omavalvontavelvoitettaan.

Evira katsoo, että sen sijaan että oikeus kameravalvontaan ja kameroiden asentamiseen säädettäisiin valvontaviranomaiselle, kameravalvonta tulisi säätää osaksi toiminnanharjoittajan lakisääteistä omavalvontavelvoitetta, jolloin se olisi myös pakollinen jokaisessa teurastamossa. Eviralle säädettäisiin oikeus tehtäviensä hoitamiseksi saada halutessaan nähtäväkseen kameratallenteet. Yhdelle teurastamolle kameroiden hankinta- ja ylläpitokustannukset eivät aiheutuisi ylivoimaisiksi, osa teurastamoista on jo näin myös tehnytkin. Valvovalla viranomaisella ei kuitenkaan nykyisin ole lakisääteistä selkeää oikeutta kameratallenteiden läpikäyntiin, joten selkeyden vuoksi myös valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeutta koskevaan 79 §:ään perusteluihin ehdotetaan mainintaa valvontakameroista

Evira huomauttaa, että jos kameravalvonta säädetään Eviran tehtäväksi, hallituksen esityksen vaikutuksia koskevassa luvussa ei ole millään tavalla arvioitu esityksen taloudellisia vaikutuksia Eviralle. Vaikka laki ei edellyttäisi kameroiden asentamista kaikkiin Suomen teurastamoihin, julkisessa keskustelussa on jo selkeästi tuotu esille halu ja tarve kameravalvonnan ulottamisesta kaikkiin teurastamoihin. Maassamme on tällä hetkellä 14 suurta ja 50 ns. pienteurastamo. Suurissa teurastamoissa voisi olla tarpeen asentaa jopa neljä tai viisi kameraa pelkästään eläinten hyvinvoinnin kannalta kriittisiin pisteisiin. Vaikka kameroita asennettaisiin riskiperusteisesti vain osaan teurastamoista, teurastamo-olosuhteisiin ja valvonnan tarkoituksiin sopivien tallentavien kameroiden hankkimisesta ja asentamisesta tulisi Eviran arvion mukaan aiheutumaan virastolle vähintään 30 000 euron kertakustannukset. Kaikkiin teurastamoihin asennettuna kustannusten arvioidaan liikkuvan 95 000 – 160 000 välillä. Kameroiden vuotuiset ylläpitokustannukset olisivat lisäksi arviolta 6000 – 30 000 euroa. Ylläpitokustannuksiin lasketaan kameroiden huoltoon ja mahdollisiin korjauksiin sekä tallenteiden hävittämiseen liittyvät kustannukset.

Eviralle ehdotettu tallenteiden läpikäyntivelvoite tulisi myös aiheuttamaan tarkastuseläinlääkäreille runsaasti lisätöitä. Evira katsookin, että viranomaiskameravalvonta tulisi siten lisäämään painetta lihan tarkastusmaksujen korottamiselle. Jos kameroita asennettaisiin jokaiseen maamme teurastamoon ja tallenteita käytäisiin kuukauden aikana läpi esimerkiksi neljä 15 minuutin jaksoa kussakin teurastamossa, tästä aiheutuva lisäkustannus olisi Eviran arvion mukaan noin 85 000 - 150 000 euroa vuodessa. Kameratallenteiden seurantaan käytetty aika vähentää muuta teurastamolla tehtävään lakisääteiseen valvontatyöhön käytettyä aikaa, jota korvaamaan tarvittaisiin siten yllä olevan laskelman mukaiset lisäresurssit. Ilman tallenteiden säännöllistä läpikäyntiä koskevaa velvoitettakin (läpikäynti vain epäilyissä eläinten hyvinvointilainsäädännön rikkomistapauksissa) viranomaisen asettama kameravalvonta tulisi paineistamaan lihan tarkastusmaksuista käytävää keskustelua. Pienten teurastamoiden tarkastuseläinlääkäreiden työaika lisääntyisi myös selkeästi nykyisestä; tarkastuseläinlääkäri ei nykyisin ole useinkaan paikalla varsinaisen teurastuksen aikana, joten kameratallenteiden tarkastaminen lisää valvontatyöhön käytettyä aikaa.

Pvm/Datum/Date
7.3.2018Dnro/Dnr/DNo
6790/0004/2017

Evira toteaa myös, että jos kameravalvonta säädettäisiin Eviran tehtäväksi, valvon-
nassa syntyneet tallenteet olisivat viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa
laissa (621/1999) tarkoitettuja viranomaisen asiakirjoja ja olisivat lähtökohtaisesti si-
sällöltään julkisia. Kuitenkin kameroiden sijainnista sekä tallenteiden yksityiskohtai-
sesta sisällöstä riippuen tallenteisiin saattaisi sisältyä kohtia, jotka olisivat joko julki-
suuslaissa tai muussa laissa säädetty salassa pidettäväksi.

On oletettavaa, että teurastamoiden kameravalvonnasta syntyviin tallenteisiin kohdis-
tuisi runsaasti yhteiskunnallista mielenkiintoa ja julkisuuslain mukaisia tiedonsaantioi-
keuksia tultaisiin käyttämään usein. Kun tallenteeseen kohdistuisi tietopyyntö, Eviran
olisi pääsääntöisesti käytävä tallenne läpi ja poistettava sieltä mahdolliset salassa pi-
dettävät kohdat. Asiakirjan antamistapaan saattaisi liittyä myös sellaisia käytännön
haasteita, jotka tulisivat viemään Eviran tarkastuseläinlääkäriin tai muun Eviraan pal-
velussuhteessa olevan virkamiehen työaikaa odottamattomalla tavalla.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin tallenteiden hävittämisestä. Tallennetta saatai-
siin säilyttää kahden kuukauden ajan kuvauspäivästä, minkä jälkeen tallenne olisi hä-
vitettävä viipymättä, jollei sitä tarvita esitutkintaa varten. Jos tallennetta tarvittaisiin
esitutkintaa varten, tallenteen säilyttämiseen, hävittämiseen ja niihin liittyviin menette-
lyihin sovellettaisiin, mitä pakkokeinolaissa (806/2011) ja esitutkintalaissa (805/2011)
säädetään.

Evira katsoo, että kahden kuukauden määräaika voi muodostua käytännössä vai-
keatulkintaiseksi erityisesti niissä tilanteissa, joissa tallennetta *saatetaan* tarvita esi-
tutkintaa varten. Säännöksen ja sen perusteluiden perusteella jää epäselväksi, tulee-
ko rikosilmoitus kirjata poliisin järjestelmiin ja esitutkinta virallisesti käynnistää tuon
tarkoitettua kahden kuukauden määräajan kuluessa vai riittääkö esimerkiksi se, että
Evira tekee poliisille tutkintapyynnön epäilyistä eläinsuojelurikoksesta kahden kuu-
kauden kuluessa kuvauspäivästä. Kameratallenteelta todettavissa olevan lainvastai-
sen menettelyn havaitseminen, tutkintapyynnön tekeminen ja esitutkinnan käynnis-
tyminen saattaa kestää yllättävän kauan. Koska ehdotetussa kameravalvonnassa
teurastamon työntekijät joutuvat valvonnan kohteiksi ja tallenteesta muodostuu henki-
lötietolaissa (523/1999) tarkoitettu henkilökisteri ja koska säännös on kokonaisuus-
dessaan uusi, tulisi henkilötietojen suojan sekä mahdollisesti muodostuvien tulkinta-
epäselvyyksien vuoksi tallenteen hävittämisestä ja siihen liittyvistä määräajoista sää-
tää tarkemmin joko itse pykälässä tai ainakin hallituksen esityksen perusteluissa.

Evira esittää lopuksi yksityiskohtaisena huomiona, että pykälän 4 momentissa sää-
detty oikeus käyttää tallenteita myös teurastamon oman *teurastushenkilöstön* koulut-
tamiseen tulisi muuttaa siten, että oikeus koskisi *teurastamohenkilöstön* kouluttamis-
ta, jotta oikeus koulutusvideoiden katsomiseen ulottuu myös muun muassa teurasta-
mon eläinten säilytystiloissa työskenteleviin henkilöihin.

79 § Tiedonsaantioikeus

Evira esittää, että vähintäänkin viranomaisen tiedonsaantioikeuksia koskevan pykälän perusteluihin lisätään esimerkkinä valvonnan kannalta välttämättömistä tiedoista teurastamoiden omavalvontaan kuuluvan kameravalvonnan tallenteet sekä muut sellaiset kameravalvonnassa muodostuvat tallenteet, jotka liittyvät eläintenpitäjien ja mahdollisten muiden toimijoiden omavalvontaan.

81 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Pykälän 1 momentin mukaan asiantuntija ja avustaja voivat mennä pysyväisluonteeseen asumiseen käytettävään tilaan vain valvontaviranomaisen kanssa. Luonnoksen tarkastus- ja näytteenotto-oikeutta koskevan 77 §:n perustelujen mukaan kotirauhan piiriin sijaan ehdotetaan nykykäytännön mukaisesti säädettäväksi pysyväisluonteeseen asumiseen käytettävästä tilasta. Evira pyytää, että pysyväisluonteeseen asumiseen käytettävän tilan määritelmä avattaisiin perusteluissa, sillä tälläkin hetkellä valvontaviranomaisille tulee usein eteen tilanteita, joissa on epäselvää mikä lasketaan kuuluvaksi tässä laissa tarkoitettuun kotirauhan piiriin. Lisäksi perusteluissa olisi hyvä selkeyttää vaikka esimerkeillä mitä käytännön tilanteessa tarkoitetaan sillä, että avustaja saa mennä pysyväisluonteeseen asumiseen käytettävään tilaan vain viranomaisen kanssa. Voiko viranomainen suorittaa valvontatehtävänsä liittyviä töitä esimerkiksi omakotitalon pihapiirissä tai navetassa sillä aikaa, kun avustaja pyydystää kissoja asuintalon sisällä vai onko viranomaisen oltava koko ajan fyysisesti sisällä asuintalossa avustajan kanssa?

86 § Valvontaviranomaisen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Viranomaisten keskinäistä ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuutta eläinten hyvinvointisäädösten noudattamista ja valvontaa koskevissa asioissa ja tilanteissa ehdotetaan laajennettavaksi. Evira kannattaa ehdotusta vahvasti, sillä yhdessä 87 §:n ilmoitusvelvoitteiden kanssa se parantaa ja tehostaa valvonnan vaikuttavuutta ja eläinten hyvinvoinnin varmistamista. Maa- ja metsätalousministeriön maataloustuotannon valvontaselvityksen kehittämis ehdotusten jatkotyössä on lisäksi noussut esille tarve säätää poliisin ilmoitusvelvollisuudesta maakunnan maatalousviranomaisille epäillyistä eläinsuojelurikkomuksista ja -rikoksista siinä vaiheessa, kun esitutkinta etenee syyteharkintaan. Maataloustukien maksaminen on säädösten mukaan keskeytettävä, jos tilalla epäillään eläinsuojelurikkomusta tai -rikosta. Tällä hetkellä poliisi ei kuitenkaan ole velvollinen tiedottamaan maaseutuelinkeinoviranomaiselle prosessin etenemisestä, joten tiedonkulku rikkomuksista tukien maksatukseen ei ole varmistettu. Muutoksella välttyttäisiin myös siltä, että tukia jouduttaisiin perimään viljelijältä takaisin mahdollisesti usealta vuodelta.

87 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Kuten edellä todettiin, Evira kannattaa muiden viranomaisten ja eräiden muiden tahojen ilmoitusvelvollisuuden laajentamista eläinsuojeluviranomaisille. Pykälän 1 mo-

mentin johdantokappaleen mukaan pykälässä lueteltujen tahojen olisi salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan valvontaviranomaiselle, jos hän on tehtävässään saanut tietää avun tarpeessa olevasta eläimestä, jonka hyvinvointi edellyttää mahdollista eläinsuojelun tarpeen selvittämistä. Evira haluaa kiinnittää pykälän tekstimuotoilussa huomiota siihen, ettei eläinten hyvinvointilakiluonnos tai käytännön valvontatyö tunne käsitettä eläinsuojelun tarpeen selvittäminen. Tämä käsite on ilmeisesti lainattu sellaisenaan lastensuojelulaista (417/2007). Evira ehdottaa, että lause muotoiltaisiin uudelleen tältä osin esimerkiksi seuraavasti: ... *on velvollinen salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoittamaan valvontaviranomaiselle, jos hän on tehtävässään saanut tietää avun tarpeessa olevasta eläimestä tai epäilee tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä taikka 3 §:ssä tarkoitettuja eläinten hyvinvointia koskevia Euroopan unionin säädöksiä rikotun tai rikottavan.*

2 momentissa säädettäisiin em. tahojen velvollisuudesta tehdä salassapitosäännösten estämättä ilmoitus poliisille, kun hänellä on tehtävässään tietoon tulleiden seikkojen perusteella syytä epäillä, että eläimeen on kohdistettu rikoslain (39/1889) 17 luvun 14 §:ssä rangaistavaksi säädetty eläinsuojelurikos tai 14 a §:ssä rangaistavaksi säädetty törkeä eläinsuojelurikos. Tätä momenttia ei ole avattu yksityiskohtaisissa perusteluissa lainkaan. Evira katsoo, että ehdotuksesta jää nykyisellään hyvin epäselväksi tuleeko ilmoitusta tekevän tahon ilmoittaa 1 momentin mukaan havainnoistaan valvontaviranomaiselle ja sen lisäksi, silloin kun epäilee että tapauksessa on kyse joko eläinsuojelurikoksesta tai törkeästä eläinsuojelurikoksesta, myös poliisille. Jos tämä on tarkoituksena, Evira huomauttaa, että muun kuin valvontaviranomaisen voi olla vaikea arvioida sitä, onko kyseessä niin vakava teko tai laiminlyönti, että asiassa on syytä epäillä rikosta. Toisaalta, kun ilmoituksen tehnyt taho on siirtänyt tapauksen valvontaviranomaiselle, tämä on joka tapauksessa velvoitettu tekemään viipymättä ilmoituksen poliisille esitutkintaa varten ehdotuksen 90 §:n mukaisesti. Evira esittää, että edellä esitetyn perusteella tämä päällekkäinen ilmoitusvelvoite poistetaan. Tai jos kyse on jostain muusta velvoitteesta, asia avataan perusteluissa. Nykyisellään velvoitteen tarkoitus jää epäselväksi.

Evira esittää, että ilmoitusvelvollisten tahojen joukkoon lisättäisiin myös keinosiementäjät.

88 § Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Pykälässä säädetään salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta muille viranomaisille. Evira ehdottaa lisättäväksi pykälään kohdan 4) seuraavasti: 4) *Verohallinnolle sen laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.* Säännöksen tarkoituksena olisi joustavoittaa viranomaisten välistä tietojen vaihtoa ja siten osaltaan edistää harmaan talouden torjumiseksi tehtävää viranomaisyhteistyötä.

12 luku Hallinnolliset pakkokeinot

89 § Virka-apu

Evira esittää 89 §:n 2 momenttia muutettavaksi seuraavalla tavalla: ”*Tulli on velvollinen antamaan virka-apua rajaelainlääkärille sekä maakunnalle rajanylityspaikoilla ja maastapoistumispaikoilla eläinten hyvinvointimääräysten noudattamisen valvonnassa.*”

91 § Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta

Evira pitää hyvänä, että eläinten hyvinvointilaissa korostettaisiin myös viranomaisen toimimisvelvollisuutta eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi silloin, kun lainsäädäntöä on rikottu. Evira esittää kuitenkin, että pykälässä useassa kohtaa mainittu *hallintopakkoasia* -termi muutettaisiin selkeyden ja ymmärrettävyyden vuoksi esimerkiksi muotoon *hallinnolliset pakkokeinot*.

Pykälän perustelujen 6 kappale on irrallinen ja epäselvä. Kappaleessa myös mainitaan, että tuotantoeläinten hyvinvointiin liittyvissä toimissa tulisi ensisijaisesti sovellettaviksi virallista valvontaa koskevan asetuksen 138 artiklan mukaiset toimet. Evira toteaa tässä yhteydessä, että kyseisessä artiklassa lueteltujen toimenpiteiden lista on esimerkinomainen eikä siten sovellu useinkaan sellaisenaan tavanomaisessa eläintenpidon valvonnassa sovellettavaksi. Evira katsoo, että hallituksen esityksen perusteluissa olisi selkeästi otettava kantaa siihen, voidaanko lakiesityksen mukaisia hallinnollisia pakkokeinoja soveltaa virallista valvontaa koskevan asetuksen 138 artiklan mukaisten toimien sijaan tai ohella silloin, kun on kyse tuotantoeläinten hyvinvointiin liittyvistä toimista. Viittausta 138 artiklan mukaisiin toimiin tulisi ehdottomasti selkeyttää perusteluissa, jotta voitaisiin varmistaa valvontatilanteissa viranomaisen toimien yhdenmukaisuus.

92 § Määräys

Pykälän perusteluissa on lueteltu esimerkkejä epäkohdista, joiden kuntoon saattamiseksi viranomainen antaisi sitovan määräyksen kehotuksen sijaan. Tällaisia epäkohtia olisivat pitopaikan vaarallisuus, likaisuus ja epähygieenisuus sekä eläimen ruokintaan, juottoon tai muuhun hoitoon liittyvät laiminlyönnit. Toisaalta myös luvantai ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnit edellyttäisivät määräyksen antamista. Evira esittää, että esimerkkeihin lisättäisiin selvyiden vuoksi myös muun muassa tilavaati-
muksiin tai pitopaikan kunnossapitoon liittyvät laiminlyönnit.

93 § Määräys korjaavista toimenpiteistä tai kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että valvontaviranomainen voi antaa määräyksen korjaavista toimenpiteistä tai kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa. Pykälän perusteluiden mukaan valvontaviranomainen olisi Elintarviketur-

vallisuusvirasto tai maakunta. Evira esittää, että toimivalta säädettäisiin ainoastaan maakunnalle.

94 § Kielto

Pykälän 1 ja 2 momenteissa säädetään valvontaviranomaisen määräämistä kielloista. Ehdotuksessa jää kuitenkin epäselväksi momenteissa mainittujen kieltojen välinen ero. Koska valvontaviranomainen joutuu käytännön valvontatilanteissa aina ratkaisemaan minkä momentin mukainen kiello tulee sovellettavaksi, tulisi ero selvytyden vuoksi avata perusteluissa tai vaihtoehtoisesti yhdistää kiellot yhteen momenttiin.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin väliaikaisesta kiellosta, joka voitaisiin määrätä asian selvittämisen tai epäkohdan korjaamisen ajaksi. Kiello olisi voimassa, kunnes valvontaviranomainen antaisi asiassa lopullisen ratkaisunsa. Evira haluaa kiinnittää huomiota siihen, että tekstin nykymuotoilun mukaan väliaikaisen kiellon antanut viranomainen (esim. poliisi) voi myös olla eri kuin lopullisen kiellon antanut viranomainen (esimerkiksi maakunnan viranhaltija). Sama tilanne on myös 95 §:n 2 momentin ja 96 §:n 2 momentin kohdalla.

95 § Toiminnan keskeyttäminen

Pykälässä säädettäisiin valvontaviranomaisen oikeudesta keskeyttää heti sellainen toiminta, josta aiheutuu välitöntä vaaraa eläinten hyvinvoinnille eikä vaaraa voida määräyksillä tai kielloilla estää. Pykälän nykymuotoilusta saa kuitenkin sen käsityksen, että oikeus tällaisen toiminnan keskeyttämiseen koskisi vain eläinkilpailuja tai muuta vastaavaa toimintaa. Evira esittää, että 1 momentista poistettaisiin maininta eläinkilpailuista tai muusta vastaavasta toiminnasta, jolloin oikeus koskisi selkeästi kaikkea edellä mainittua eläinten hyvinvointia vaarantavaa toimintaa.

96 § Kiireellisen hoidon hankkiminen

Evira pitää ehdottoman tärkeänä, että ehdotetussa pykälässä säädettäisiin nykyisen lain tapaan mahdollisuudesta poiketa asianosaisen kuulemisesta esimerkiksi seuraavalla tavalla: *Ennen 96 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä eläimen omistajalle tai pitäjälle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viivytyksettä tavattavissa. Päätöksestä on ilmoitettava eläimen omistajalle tai pitäjälle..*

Evira pitää hyvänä kiireellisen hoidon hankkimista koskevan oikeuden eriyttämistä omaan pykälään. Yhdessä pykälän perustelutekstin kanssa tämä selkeyttää ja selventää nykyistä prosessia ja vastuita. Perustelutekstissä mainitaan yhtenä kiireitoimenpiteenä myös muiden eläinten hyvinvoinnin kannalta ehdottoman välttämättömien aineiden hankinnan. Evira esittää harkittavaksi, tulisiko nämä aineet kirjata myös itse pykälään nykyisen lain tapaan tai vaihtoehtoisesti selventää perusteluissa, mitä on välttämätön hoito.

97 § Eläimen myyminen, muu luovuttaminen tai lopettaminen

Evira pitää ehdottoman tärkeänä, että ehdotetussa pykälässä säädettäisiin nykyisen lain tapaan mahdollisuudesta poiketa asianosaisen kuulemisesta esimerkiksi seuraavalla tavalla: *Ennen 97 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin ryhtymistä eläimen omistajalle tai pitäjälle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viivytyksettä tavattavissa. Päätöksestä on ilmoitettava eläimen omistajalle tai pitäjälle..*

Ehdotuksen mukaan valvontaviranomainen voisi myydä eläimen, tai jos sen arvo on hyvin vähäinen, luovuttaa sen muutoin tai lopettaa, jos eläintä ei voi jättää pitäjälleen. Viranomainen voisi kuitenkin ryhtyä toimenpiteisiin vain, jos laiminlyönti aiheuttaa vakavaa vaaraa eläimen hyvinvoinnille eivätkä muut toimenpiteet olisi tarkoituksenmukaisia tai kohtuudella mahdollisia. Perustelujen mukaan, jos eläimen pitäjä olisi esimerkiksi rikkonut eläinten hyvinvointimääräyksiä eikä olisi noudattanut hänelle jo annettua määräystä, valvontaviranomainen voisi ryhtyä joissain tapauksissa tarkoituksenmukaisuussyistä pykälän tarkoittamiin toimenpiteisiin. Tällöin ei olisi aina tarkoituksenmukaista antaa uutta määräystä, kun aiempaakaan ei ole noudatettu ja kun eläimen hyvinvointi ei olisi palautunut pysyvästi säännösten edellyttämälle tasolle. Edellytyksenä olisi kuitenkin aina, että eläimen hyvinvoinnille aiheutetaan vakavaa vaaraa. Jos taas eläimiä olisi niin suuri määrä, ettei hoidon hankkiminen niille olisi kohtuudella ylipäänsä mahdollista eikä eläimiä voitaisi jättää omistajalleen tai haltijalleen, viranomainen voisi ryhtyä eläinten myymiseen, muuhun luovuttamiseen tai lopettamiseen.

Evira toivoo, että perusteluihin lisättäisiin, että vakavana vaarana voitaisiin kuitenkin pitää myös sellaista eläinten pitoa, josta aiheutuu toistuvasti tai jatkuvasti vakavaa vaaraa vähäisempääkin haittaa eläimen hyvinvoinnille. Käytännön valvonnassa eläinten hyvinvoinnin kannalta ongelmallisiksi ovat muodostuneet tilanteet, joissa eläintenpidon epäkohdat uusiutuvat jatkuvasti viranomaisen useista määräyksistä huolimatta vaikka tilanne olisi hetkellisesti määräysten antamisen jälkeen korjaantunut.

98 § Haltuunotto ja hävittäminen

Pykälän 1 momentissa ehdotetaan valvontaviranomaiselle oikeutta ottaa haltuun ja määrätä hävitettäväksi eläin, joka ei kuulu ns. positiivilistalle. Ehdotettu säännös on täysin uusi, jota ei kuitenkaan ole avattu millään tavalla pykälän perusteluissa. Epäselvää on esimerkiksi se, mitä tarkoitetaan eläimen hävittämisellä. Onko tällaisen säännöstenvastaisesti pidetyn eläimen lopettaminen ainoa sallittu hävittämistapa vai voiko viranomainen myös määrätä eläimen hävitettäväksi esimerkiksi siirtämällä eläin ulkomaille?

Evira toteaa myös, että termi eläimen hävittäminen sopii huonosti yhteen 1 §:ssä ilmaistun lain tarkoituksen ja 6 §:n mukaisten yleisten periaatteiden sekä niiden taustalla olevan ajatuksen kanssa (eläimen itseisarvo ja sen aiheuttama velvollisuus kunnioittaa ja kohdella eläintä sen arvon edellyttämällä tavalla).

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin valvontaviranomaisen oikeudesta ottaa haltuun ja määrätä ns. kielletty väline tai laite (esimerkiksi sähköpanta) käsiteltäväksi uudelleen, hävitettäväksi, poistettavaksi markkinoilta tai palautettavaksi maahan, josta se on tuotu Suomeen. Päätökseen voitaisiin liittää määräyksiä täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä. Koska säännös olisi uusi, Evira esittää, että sen sisältöä ja etenkin määräyksiä täytäntöönpanossa noudatettavasta menettelystä avattaisiin pykälän perusteluosassa.

99 § Takavarikko

Eläimen takavarikosta olisi voimassa mitä pakkokeinolaissa säädetään. Takavarikoitu eläin saataisiin kuitenkin heti lopettaa, myydä tai muutoin luovuttaa, jos sen arvo on vähäinen tai jos hoidon järjestäminen ei ole mahdollista tai tarkoituksenmukaista. Evira esittää, että pykälässä säädettäisiin selkeästi millä taholla on oikeus edellä mainittuihin toimenpiteisiin nykyisen passiivisen ilmaisun sijaan.

101 § Ilmoitusta edellyttävän eläintenpidon tai toiminnan taikka sen osan kieltäminen

Pykälä koskisi ilmoitukseen perustuvan eläintenpidon tai toiminnan kieltämistä. Pykälän perusteluissa todetaan, että ehdotettu säännös vastaisi sisällöltään pääosin nykyisen eläinsuojelulain säännöstä. Määräyksien antamiseen sovellettaisiin kuitenkin ehdotetun lain 91 §:n ja 93 §:n säännöksiä määräysten ja kieltojen antamisesta. Evira toteaa, että 91 § koskee viranomaisen toimimisvelvollisuutta eläinten hyvinvoinnin turvaamiseksi silloin, kun lainsäädäntöä on rikottu. Pykälässä säädettäisiin myös ei-sitovan kehotuksen antamisesta silloin, kun havaittu rikkomus on vähäinen. 93 §:ssä puolestaan ehdotetaan säädettäväksi broilereiden pidossa todettujen epäkohtien korjaamisesta. Tässä on ristiriita aikaisemmin esitetyn kanssa, joka olisi hyvä tarkistaa. Pykälän mukaan maakunta voisi kieltää myös 45 §:ssä tarkoitetun toiminnan. Tässä tarkoitetaan kuitenkin 46 §:n mukaisen ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun kieltämistä, joten teksti tulisi tältä osin tarkistaa.

102 § Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Pykälässä ehdotettu keskeyttämisuhka olisi uusi säännös, jota ei kuitenkaan ole millään tavalla perusteluissa avattu tai kuvattu.

103 § Päätösvallan siirtäminen Elintarviketurvallisuusvirastolle eräissä tapauksissa

Pykälällä säädettäisiin päätösvallan siirtämisestä Eviralle eräissä tapauksissa. Evira voisi päättää hallinnollisten pakkokeinojen käytöstä, jos kyse olisi yhtä maakuntaa laajempaa aluetta koskevista pakkokeinoista tai jos sillä olisi perusteltu syy pitää yhdenkin maakunnan toimia riittämättöminä. On tärkeää, että perusteluissa on mainittu yksittäisen maakunnan osalta kyseessä olevan erittäin poikkeuksellinen menettely, johon ei tule ryhtyä maakunnan vähäisten resurssien paikkaamiseksi. Evira katsoo myös, että ensisijainen keino varmistaa maakunnan riittävät toimet yksittäisessäkin valvontatilanteessa tulee aina olla maakunnan tehokas ohjaaminen, ohjeistaminen,

tukeminen ja viime kädessä kehottaminen huolehtimaan lakisääteisistä velvoitteistaan. Tästä tulisi myös olla pykälän perusteluissa selkeä maininta.

Tapauksissa, joissa Evira käyttäisi oikeuttaan päättää yksittäisen valvontatapauksen osalta pakkokeinojen käytöstä, se joutuisi kuitenkin tarvittaessa käyttämään ehdotetun lain 77 §:n mukaista oikeuttaan määrätä maakunta tekemään tarkastus eläinten hyvinvointisäännösten noudattamisen valvomiseksi. Eviralle on ehdotettu säädettäväksi läsnäolo-oikeudesta tarkastuksia ja valvontaa tehtäessä.

Evira katsoo, että selkeyden vuoksi pykälässä tulisi säätää siitä, minkä hallinnollisten pakkokeinojen käyttämisestä Evira voisi maakunnan puolesta päättää. Evira katsoo, ettei ole tarkoituksenmukaista sisällyttää päätösvaltaan esimerkiksi uhkasakon, teettämisen- tai keskeyttämisen tai etenkin kiireellisten toimenpiteiden käyttämistä. Jälkimmäiset yleensä edellyttävät kiireellistä, paikan päällä tehtävää ja kyseisen tilanteen yksityiskohtaisesti tuntevaa harkintaa ja päätöksiä, joita keskusviranomaisen on mahdotonta tehdä.

13 Luku Muutoksenhaku ja päätöksen täytäntöönpano

104 § Muutoksenhaku

Pykälässä säädettäisiin oikeudesta hakea muutosta ehdotetun lain nojalla annettaviin päätöksiin. Muutosta haettaisiin valittamalla hallinto-oikeuteen 1 momentissa luetelluissa asioissa, joissa suora valitusoikeus olisi asian laadun ja oikeusturvan kannalta perusteltua. Muihin päätöksiin saisi vaatia oikaisua hallintolain oikaisuvaatimusmenettelyä koskevien säännösten mukaisesti.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin kuitenkin valituskielto valvontaviranomaisen määräämään 94 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen kieltoon, 95 §:n 2 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen toiminnan keskeyttämiseen ja 96 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kiireellisen hoidon hankkimista koskevaan väliaikaiseen päätökseen. Säännöstä perustellaan ko. pakkokeinojen väliaikaisella luonteella ja tuomioistuineläimien tarpeettomalla kuormittumisella. Vaikka väliaikaisten päätösten on tarkoitettu olevan voimassa vain lyhyen aikaa ja vaikka valvontaviranomaisen olisi tehtävä asiassa lopullinen ratkaisunsa ilman aiheutonta viivytystä, saattaa asian käsittely käytännössä monestakin syystä pitkittyä asianosaisen oikeusturvan kannalta huoletuttavalla tavalla. Evira katsoo, että perustuslain 21 §:n näkökulmasta on välttämätöntä säätää määräaika sille, missä ajassa valvontaviranomaisen tulee antaa asiassa lopullinen ratkaisunsa tai muuten päätös raukeaa. Väliaikainen päätös voisi olla voimassa esimerkiksi enintään viikon tai kaksi viikkoa, jonka kuluessa valvontaviranomaisen tulisi tehdä asiassa lopullinen ratkaisunsa sekä antaa siitä valituskelpoinen hallintopäätös.

Jos kuitenkin määräaikoja ei katsota tarkoituksenmukaiseksi säätää, tulee vaihtoehtoisesti myös edellä mainittuihin väliaikaisiin päätöksiin voida hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen tai vaatia oikaisua valvontaviranomaiselta. Muutoksenha-

kuoikeus ei joka tapauksessa vaikuttaisi väliaikaiseen päätöksen täytäntöönpanokelpoisuuteen, koska 106 §:n mukaan ehdotetun lain tai sillä täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla tehtävässä päätöksessä on määrättävä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää.

15 luku Maksut ja palkkiot

107 § Perittävät maksut

Ehdotettu säännös viranomaisen suoritteista perittävistä maksuista olisi uusi. Pykälän 2 momentin mukaan maakunta perii toimijalta hyväksymänsä taksan mukaisen maksun hakemuksesta tehdystä päätöksestä. Eräistä aluehallintoviraston julkisoikeudellisista suoritteista peritään jo tällä hetkellä maksu, joista säädetään aluehallintovirastoista annetun lain nojalla annetussa valtioneuvoston asetuksessa. Ehdotetun lain 58 § 4 momentissa säädetään, että jos broilerikasvattamossa ei ole tehty tarkastusta viimeisen kahden vuoden aikana, vähintään yksi tarkastus on tehtävä ennen kuin kasvatustiheyttä voidaan nostaa. Evira ehdottaa, että maakunnan tulisi periä tällaisesta toimijan aloitteesta tapahtuvasta tarkastuksesta hyväksymänsä taksan mukainen maksu.

Evira on aiemmin maakuntauudistusta koskevan valmistelun yhteydessä esittänyt, että maakuntien suoritteiden maksullisuuden perusteista ja maksujen suuruudesta olisi ollut tarpeen valmistella yleislainsäädäntöä, esimerkiksi esitys laiksi maakuntien maksuperustelaiksi. Tällaista yleislakiehdotusta ei ole kuitenkaan tässä vaiheessa valmisteltu, jolloin maksujen periminen jäisi jatkossa kunkin maakunnan vahvistamien maksutaksojen varaan. Tämä tulee käytännössä johtamaan siihen, että asiakkailta Eviran toimialan tehtävissä perittävät maksut tulevat uudistuksen jälkeen vaihtelevaan maakunnittain, mikä loukkaa asiakkaiden yhdenvertaisuutta ja on ongelmallista myös sikäli, että rahoitus maakuntien toimintaan tulee valtiolta. Evira toteaa, että toimialan asiakkailta on jo tässä vaiheessa tullut maksujen epäyhtenäisyydestä huolestuneita kysymyksiä ja kriittistä palautetta.

Evira pitää kannatettavana ehdotetun pykälän 3 momentin säännöstä uusintatarkastuksen maksullisuudesta. Valvontaviranomaisella on 91 §:n 4 momentin mukaan velvollisuus valvoa, että kehotusta ja hallintopakkoasiassa annettua päätöstä noudatetaan. Kustannukset tällaisesta uusintatarkastuksesta, joka on seurausta toimijan lainvastaisesta menettelystä, on perusteltua kohdistaa toimijalle itselleen. Evira huomauttaa kuitenkin, että joissakin tilanteissa saattaa olla vaikea määritellä, mikä on 91 §:n 4 momentissa tarkoitettu uusintatarkastusta ja mikä kokonaan uusi tarkastus. Tällainen tilanne voi tulla eteen esimerkiksi silloin, kun uusintatarkastuskäynnillä oleva valvontaviranomainen havaitsee tarkastuksen yhteydessä uusia laiminlyöntejä, jotka vaativat valvontaviranomaisen välitöntä puuttumista ja mahdollisesti uusia hallinnollisia pakkokeinoja. Epäselväksi jää, miten tarkastuksen maksullisuus määräytyy tällaisessa tilanteessa. Säännöksen perusteella jää epäselväksi myös, onko 94 § 3 momentissa, 95 §:n 2 momentissa ja 96 §:n 2 momentissa tarkoitettu väliaikaista päätöstä

seuraava lopullinen ratkaisu ja siihen liittyvä mahdollinen tarkastus sellainen 91 §:n 4 momentissa tarkoitettu tarkastus, josta valvontaviranomainen voi periä maksun.

108 § Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Pykälässä esitetään säädettäväksi, että valvontaviranomainen maksaa valvonnassa tai tarkastuksella apuna käyttämälleen asiantuntijalle tai avustajalle palkkion lain mukaisista tehtävistä tai korvauksen matkakustannuksista. Näitä tehtäviä on tarkennettu esityksessä asiantuntijan ja avustajan käyttöä koskevan 81 §:n yksityiskohtaisissa perusteluissa (muun muassa asiantuntijalausunnot, tarkastuskäynneille osallistuminen, eläinten kiinni ottaminen tai eläinten lopettaminen). Evira kannattaa ehdotusta sinällään mutta esittää kustannusten kokonaishallinnan varmistamiseksi, että pykälän sanamuotoa tarkennettaisiin esimerkiksi seuraavasti: *Valvontaviranomainen voi maksaa valvonnassa tai tarkastuksella apuna käyttämälleen asiantuntijalle tai avustajalle kohtuullisen palkkion lain mukaisista tehtävistä tai korvauksen matkakustannuksista.* Nykyinen sanamuoto velvoittaisi valvontaviranomaista maksun suorittamiseen vaikka käytännössä voi olla myös tilanteita, jossa esimerkiksi lausunnonantaja ei esitä/halua antamastaan avusta korvausta. Lisäksi perusteluosaan olisi hyvä avata maksujen ja palkkioiden kohtuullisuutta ja matkakustannusten korvausten perusteita.

109 § Hallinnollisista pakkokeinoista aiheutuvat kustannukset

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan, että maakunta voisi maksaa väliaikaisesti 96 § 1 momentissa tarkoitetut kustannukset. Kyseinen säännös koskee kiireellisen hoidon hankkimista eläimelle; valvontaviranomainen voi ryhtyä välittömiin toimenpiteisiin ja hankkia eläimelle ravintoa, juotavaa tai eläimen tarvitsemaa muuta hoitoa. Eläin voidaan myös ottaa haltuun ja toimittaa muualle saamaan hoitoa. Maakunta voisi maksaa esimerkiksi eläinhoitolalle aiheutuvat kustannukset, kunnes ne saadaan eläimen omistajalta tai pitäjältä pykälän 1 momentin mukaisesti perittyä. Evira esittää harkittavaksi, että maakunta voisi maksaa väliaikaisesti myös 97 ja 98 §:ssä esitettyjen kiiretoimenpiteiden kustannukset. Eläimen myyminen voi edellyttää esimerkiksi eläinkuljetusyrittäjän palveluiden hankkimista. Samoin eläimen lopettamiseen tai hävittämiseen saatetaan tarvita ulkopuolisia palveluita. Eri maakuntien välisen toiminnan yhtenäisyyden varmistamiseksi Evira esittää, että pykälän perusteluissa myös avattaisiin esimerkein sitä, milloin väliaikaisten kustannusten maksaminen on tarkoituksenmukaista ja kohtuullista tilanne kokonaisuutena arvioiden.

15 luku Rekisterit

Luvussa ehdotetaan säädettäväksi rekistereiden pitämisestä. Rekistereitä ehdotetaan pidettäväksi luvan- ja ilmoituksenvaraisesta toiminnasta sekä yleisesti eläinten hyvinvoinnin valvontaa ja sen suunnittelua, ohjausta ja kehittämistä varten. Jo tälläkin hetkellä eläinten hyvinvoinnin valvontaa varten pidetään rekistereitä, mutta laintasoiset säännökset rekistereiden pitämisestä ja niiden tietosisällöstä olisivat ehdotetussa laissa uusia. Evira pitää erittäin hyvänä, että ehdotettuun lakiin otetaan säännökset rekistereiden pitämisestä.

Pvm/Datum/Date
7.3.2018

Dnro/Dnr/DNo
6790/0004/2017

110 § Rekistereiden pitäminen

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi Evira rekisterinpitäjäksi luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevan ja eläinten hyvinvoinnin valvontaa varten pidettävän rekisterin osalta. Evira esittää, että Eviran sijaan pykälässä tulisi säätää yhteisrekisterin pitämisestä siten, että Evira ja maakunnat oman toimialueensa osalta yhdessä säädettäisiin yhteisrekisterinpitäjiksi.

Yhteisrekisterinpitäjistä säädetään EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen 26 artiklassa. Artiklan 1. kohdan mukaan jos vähintään kaksi rekisterinpitäjää määrittää yhdessä käsittelyn tarkoitukset ja keinot, ne ovat yhteisrekisterinpitäjiä. Rekisterinpitäjän vastuusta puolestaan säädetään asetuksen 24 artiklassa, minkä lisäksi rekisterinpitäjälle kuuluu asetuksen mukaan useita erilaisia rekisteröidyn oikeuksien toteuttamiseen liittyviä tehtäviä. Nämä tehtävät on tarkoituksenmukaista säätää Eviran ja maakuntien yhteiseksi tehtäväksi.

Evira huomauttaa, että luvanvaraisessa toiminnassa ja sen valvonnassa ainoa toimivaltainen viranomainen on maakunta, ja myös ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta valvonta on pääasiallisesti maakunnan tehtävä. Jos Evira yksin säädettäisiin rekisterinpitäjäksi luvan- ja ilmoituksenvaraisen toiminnan osalta, säännöksen voitaisiin katsoa olevan ristiriidassa EU:n yleisen tietosuoja-asetuksen kanssa. Myös muussa eläinten hyvinvointia koskevassa valvonnassa (lukuun ottamatta teurastamoita) maakunta on pääasiallisesti toimivaltainen viranomainen. Valtaosa niistä tiedoista, joita ehdotetun 112 §:n mukaan rekisteriin tulisi tallettaa, on peräisin maakunnan tekemistä tarkastuksista. Tästä näkökulmasta on vähintäänkin epätarkoituksenmukaista, että rekisterinpitäjälle tietosuoja-asetuksen mukaan kuuluvat velvollisuudet ja vastuut, erityisesti rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttamiseen liittyvät tehtävät, säädettäisiin yksinomaan Eviran tehtäväksi.

Sen lisäksi, että pykälässä säädettäisiin yhteisrekisterinpitäjiksi Evira ja kukin maakunta oman toimialueensa osalta, Evira esittää pykälään otettavaksi säännöstä rekistereihin liittyvien tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä. Tietojärjestelmien ylläpidosta ja kehittämisestä vastuulliseksi viranomaiseksi voitaisiin säätää Evira.

Evira esittää lisäksi, että ehdotettuun pykälään otettaisiin viittaus tietosuoja-asetukseen, jonka säännökset tulevat sovellettavaksi joka tapauksessa kaikissa henkilötietojen käsittelyyn liittyvissä toimissa. Eesityksen perusteluissa olisi lisäksi tarpeen selvittää, millä tavoin tietosuoja-asetuksen mukaisia säännöksiä erityisesti Eviran ja maakuntien välisen vastuunjaon osalta käytännössä tulisi soveltaa ja miten käytännön tasolla olisi huomioitava juridinen ero rekisterinpitämisen ja rekistereihin liittyvän tietojärjestelmän ylläpidon välillä.

16 luku Rangaistussäännökset

114 § Eläinsuojelurikkomus

Pykälän 2 momentin 12 kohdassa esitetään eläinsuojelurikkomuksena rangaistavaksi lain 41 §:n 1 momentissa säädetty eläimen luovuttamiseen liittyvä tietojenantovelvollisuuden laiminlyönti. Evira huomauttaa, että menettely voi täyttää myös rikoslaissa säädetyn petosrikoksen (RL 36:1-3) tunnusmerkistön. Evira esittää harkittavaksi, tulisiko pykälän 2 momentin 12 kohta siirtää saman pykälän 1 momenttiin.

Samassa momentissa esitetään eläinsuojelurikkomuksena rangaistavaksi 50 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan hakemisen laiminlyönti. Evira esittää harkittavaksi, tulisiko myös 56 §:ssä säädetyn ilmoitusvelvollisuuden (toiminnassa tapahtuvat muutokset) laiminlyönti säätää eläinsuojelurikkomuksena rangaistavaksi. Muutoksista ilmoittamisella voi olla käytännössä suuri merkitys eläinten hyvinvoinnin valvonnan järjestämisessä erityisesti niissä eläintarhoissa, pysyvissä ja kiertävissä eläinnäyttelyissä sekä sirkuksissa, joille on myönnetty toistaiseksi voimassa oleva lupa.

3. Muut kommentit

Eläinsuojeluasiamiehen viran perustamisen osalta Evira viittaa 6.3.2012 antamaansa lausuntoon ehdotuksesta lisätalousarvioksi vuodelle 2012 eläinsuojeluasiamiehen palkkaamiseksi.

Lakiehdotuksessa tulee huomioida myös eläinjalostustoiminnasta annetun lain 319/2014 muuttaminen 2 §:n (suhde muuhun lainsäädäntöön) osalta, sekä eläintenpitokieltorekisteristä annetun lain 21/2011 muuttaminen 4 §:n (tietojen luovuttaminen rekisteristä teknisen käyttöyhteyden avulla) osalta.

Pääjohtaja

Matti Aho

Yksikönjohtaja

Jaana Mikkola

